...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

№ 4 (11908)
1969 оной январиин 5, воскресени
Сэн 2 мүнгэн

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

УРАН БҮТЭЭЛШЭДЭЙ УЯЛГА

Совет искусство—Октябриин революциин аша үрэ мүн. Мүнгэлэн түрэһэн түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо гэрэ хадаа шэнэ үе сагай, шэнэ дэлхэйн ульгэр туужые үнэн бодотоор зураглан харуулаа, арад зоной баялиг боложо шадаа.

В. И. Ленинэй гэгээн һаруул сургаал, социализм ба коммунизм байгуулхын түлөө баатарлиг тэмсэл совет уран зураашадай оюун бэлигтэ бүтээлнүүдэй гол шухала темэ болоһон, совет искусствын үндэһэн шанар, түхэл шэнжые тодорхойлһон байна. Тиимэл хадаа манай искусство гайхамшаг үүргэ бэелүүлээ, хэмжээлэшэгүй ехэ хүсэ оложо абаа.

Совет искусство, уран зураг ажабайдалтай аялга нэгэдэн, нангин бэхи холбоотойгоор хүгжэһэн, ажалша мэргэн хүнүүдэйнгээ һанал сэдьхэл, дура хүсэлые уран хурсаар, үнэн зүбөөр харуулжа шадаһан байна. Амгалан тайбан жэлнүүдтэшье, дайн сэрэгэй хатуу шарүүн үе сагташье совет уран зураашад түрэл арад зонтоёо, түрэл Коммунис партитаа холодоо хамта нэгэн жагсажа, хурдан биирэ, хурса гуурһаараа илалтануудыемнай шэрээлсэһэн бэлэй.

Мүнөөшье оюун бэлигтэ зураашаднай урда мэтэ урматай ульгэмэр үүргээ дүүргэнэ. Тэдэнние В. И. Ленинэй үзэл суртал, һургаал заабари уран һайханай орьёлнууд өөдэ урялана, ехэ амжалтануудта зоригжуулнэ.

Уран зураашаднай жэлһээ жэлдэ социалис реализмын түрүү ёһо заншалнуудые улам арьбажуулан хүгжөөнэ. Тэдэнэр коммунизм байгуулжа байгаа арад зондоо хамаг бэлиг шадабарияа зорюулна; ажалша баатар хүнүүдэйнгээ һанал бодол, хүсэл эрмэлзэл, абари зангые, онсо тодорһон һайн һайхан шэнжэ тэмдэгүүдые удха түгэлдэр, уран хурсаар туужалан харуулхын хойноһоо оролдоно.

Ажабайдалаймнай урагшаа дабшаха, соёл культурымнай ургаха тудам манай общество дотор уран бүтээлнүүдэй үүргэ улам ехэ болажа байна. Уран зураашад эдэ бүгэдые гол хараадаа абажа, мэргэжэл шадабарияа улам мүлин нарижуулна, улам харюусалга ехэтэйгээр ажаллана.

Тэрэ тоодо манай Буряад ороной оюун бэлигтэн ехэ юумэ хэнэ, ажалша мэргэн арад зонойнгоо шэн баатаршалгата ажал хэрэгүүдые, агуу ехэ Ленинэй үзэл сурталай бодотоор бэелжэ байһан тухай зурагуудые бүтээнэд. Бүхы орон дотороо мэдээжэ болоһон урда үеын уран зураашадһаа гадна, эдэ аха нүхэдэйнгөө абьяас шадабарие халан абаһан залуушуул олошорно. 1968 ондо СССР-эй уран зураашадай бүлгэмэй гэшүүндэ манай республикаһаа аяар 11 хүн шэнээр абтаба.

Уран зураашадай гайхамшаг үе сагайнгаа хүнүүдые үнэн зүбөөр, уран хурсаар харуулхын тула ажабайдалтай бата нягтаар харилсахын хойноһоо оролдоно. Хүдөө аймаг, колхоз, совхозуудаар, промышленна предприятинуудаар гү, али геологуудай экспедицинүүдтэ, загаһашадта айлшална, Буряад ороной мүнөөнэй хүнүүдэй сарюун һайханиие нангин дуулаһан зурагуудые бүтээнэ, хүн зонойнгоо эстетическэ эрилтын дээшэлжэ байһаниие хараадаа абажа, республика доторoo уран зурагай кружок, музей, выставкэ эмхидхэнэ, элидхэл, хөөрэлдөө гэхэ мэтэнүүдые үнгэргэнэ. Энэ хүдэлмэринь Октябриин революциин 50 жэлэй ойе тэмдэглэхын урда тээ бүришье үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаа. Түүхын-революционно темэдэ шэнэ зохёолнууд мүндэлэн түрөө. Город болон хүдөө тосхонуудые шэмэглэн гоёохо талаар горитой юумэнүүд хэгдээ. Баатарнуудай шэн габьяае мүнхэрүүлһэн хүшөө памятнигууд олохон чюта, тосхонуудта бодоо. Гэбэшье бэшэшье юумэн хэгдээ.

Гэбэшье манай уран зураашадай, тэдээнэй бүлгэмэй правлениин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үгы гэхын аргагүй. Уран зурагай скульптурын, графикын талаар шадабари багатай гү, али темээ хүсэд олоогүй дээрэһээ халирхай гүйхэн удхатай зурагуудые бүтээхэ ушарнууд тохёолдоно, хурса шүүмжэлэлдэ ороно. Энэ дутагдал зайсуулагдаха ёһотой.

Уран зураашадай ажал хүдэлмэридэ партимнай ЦК тэдээнэй энэ һая үнгэрһэн гурбадахи съездэ хандаһан хандалга соогоо үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна. Энэнь совет уран зурааша бүхэниие омогорхуулан зоригжуулна. Гадна уран зураашадай үмэнэ тодо һонор зорилгонууд табигдаа.

«Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ түйлагдаһан амжалтануудые арьбадхан, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, арад зоной ажана байдал һайжаруулха хэрэгтэ амжаһан түйлалтануудаа улам арьбадхан, совет хүнүүд Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой тээшэ дабшажа ябана. Манай ороной уран зураашад бүхы арадтаяа хамта энэ ойдо мүн лэ бэлдэнэ. Уран зурагай искусствын бүхы жанраар хүдэлжэ байгаа мастернууд бэлиг түгэс шэнэ шэнэ зохёолнуудые бүтээхэ байха гэжэ КПСС-эй ЦК найдана. Ленинизмын план мандалга, манай ороной арадуудай баатарлиг түйлалтанууд дотор бэелһэн агуу ехэ ленинскэ үзэл суртал, мүнөө үе сагай революционно бүхы үйлэ хэрэгүүдтэ нүлөөлдэг эдэнэй нүлөөн тус зохёолнуудаар харуулагдаха зэргэтэй.

«Совет искусствын коммунис үзэл бодолой түгые бүри дээрэ үргэн, уран һайханайнтаа шадабариие улам һайжаруулха гээшэ СССР-эй Уран зураашадай холбооной нэрэ хүндын хэрэг мүн!»—гээд уран зураашадта партиин ЦК-гай хандаһан хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Энэ сэсэн мэргэн һургаал заабариие хүсэндэнь оруулха, нэн түрүүн В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойдо бэлэдхэхэ хэрэгтэ хамаг бэлиг шадабари, хүсэ шадалаа элсүүлхэ, агуу ехэ вождиин образые удха түгэлдэр, уран хурсаар харуулха, орон нютагуудтамнай тэрээнэй захяа заабаринуудай үнэн бодотоор бэелһэниие харуулха гээшэ уран зурааша бүхэнэй эгээл нангин уялга, дээдэ харюусалга болонхой.

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

...НЭ ХҮСЭТЭЙГӨӨР ...АЛЛАНА

...ИНАМА жабартай үг... ...гүр. Колхозой түб тос... ...ойһоо тээ баруун хойшоо ...үхэр малай ехэ хашаа, ...й гэрнүүд холоһоо харагд... ...илнуудай гэрэй пеэшэнэй ... гараһан утаан, малай ... үүдэнэй нээгдэхэдэ гара... ...л һаарал шанга жабарта ...гэтэн һуунагтана, үнлар ...хана.

...ермэдэ хүрэжэ ерэхэдэ... ...шад, малшад үнеэдээ ...еэлүүлжэ дүүргээд, пааһ ... тараад байба.

...өөр лэ фермые даагша ...бунинай гэртэнь орожо, ...рма халуухан пеэшэ... ...хуудa дулаасан һууһаа, ...элмэри тухайнь хөөрэл... ...үхэр малайнь үбһэ хаб... ...эр һайн ондо орожо, са... ...н—һү тарагай хэр зэр... ...байһан тухайнь һонир...

...мнай мүнөө колхоз ...һаалгаар түрүү зэргэдэ ...шэ ха. һаалишадаймнай ...һайн, хэниинь муу гэхын ...бултал оролдосотой шу... ...шагай бэрхээр лэ хү... Тээл эрхимүүдэй эгээл ...шэлэхэ болоо һаа, ма... ...рен Доржиева бултанһаа ...а ябанал даа,—гэжэ фер... ...гша С. Чебунин хэлэнэ.

...ээл тэрэмнай өөрөө хаана ...гээд асуубабди.

...эрдээ байгаа ёһотой. Тэз... ...н байна гэрынь,—гэжэ ...газаашанhь зааба.

...й хүрэжэ ошохоло, Цырен ...ева газааһаа түлеэ тэбэ... ...рлсы өөдэ гаража ябаба. ...й ямар хэрэгээр ерэһэ... ...дахадаа, тэрэ бага хэм... ...ан янзатай миһэд гэнэ.

...нэ хүйтэндэ газаа байжа ...хэ бэшэ хадаа, гэртэ орыт ...лаасагты,—гэжэ тэрэ би... ...рибa.

...шанай гэр соонь уужам ...сэбэр, юумэн бүхэниинь ...р хуряагданхай, дулаахан...

...онииншье гэхэдэ, үгыл даа. ...тэнлэ боложо байна. һая... ...хүйтэндэ үнеэднай эди... ...ор ядаагүйшье һаа, ган... ...шэмэеэ татахаяа һанаад... ...митал хадаа хүйтэндэ ба... һал зүдэрнэ ха юм даа,—гэжэ Цырен Доржиева хөөрэлдөөнэй һабагша татана.

Саашань һаалишан өөрынгөө ажал тухай ингэжэ хөөрэнэ:

— Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 10,4 мянган килограмм, тиихэдэ үнеэн бүриһөө 2450 килограмм һү һааха, эхэ мал бүриһөө тугал абаха түсэб, даабаритай байгааб. Энэ түсэб, уялгамниишье дүүргэгдөө. Жэл соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3320 килограмм һү һаажа, бүхыдөө 50 мянган килограмм һү абажа тушаагааб. Илангаяа зундаа Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Зэгарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишадай жэшээгээр мүрысөөндэ оролсон хүдэлһэнэй ашаар лэ һү ехээр һаагаа гээшэбди гэжэ һанагшаб. Би өөрөө зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө 1190 килограмм һү һаагаа һэм. Үнеэд гээшэ эдиһэнэйнгээ зэргээр лэ һү үгэдэг ха юм. Зүбөөр эдеэлүүлээд, харууһалаад, оролдосотойгоор һаагаад байбал, һүн гарангүй яаха һэм,—гэнэ.

Цырен Доржиева колхоздоо зургаадахи жэлээ үүлтэртэ малай фермэдэ һаалишанаар хүдэлнэ. Энэ ажаллажа захалһаар тиимэ үни болоогүйшье һаа, фермэ, дотель соо эгээл ажалша бэрхэ, дүршэл ехэтэй һаалишадай нэгэн гэжэ тоологдоно. Тэрэ гансашье миил өөрынгөө урдахиие хараал, бултанһаал ехэ һү һаахые оролдоод ябадаггүй, суттаа хүдэлжэ байһан нүхэдгөө али болохоор туһалха, өөрынгөө шадаха, мэдэхэ юумые хэлэжэ үгэхые оролдодог юм. Илангаяа дүршэл багатай, һаянай хүдэлжэ байһан залуушуулда хэрэгтэй заабари, һургаал ходол хэлэжэ байдаг. Тиимэһээ тэрэниие фермын һаалишад, малшад хүтшэн, залуугүй булта хүндэлдэг, магтадаг байна.

Колхозой эрхим һаалишан Цырен Доржиева шэнэ жэлдэ сагаан эдеэ һаба һуулгаар дэлбэрсэ һаажа, агуу ехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн үдэ ые ажалтай ехэ амжалтаар угтаха зорилготой.

В. БАЕНДУЕВ,
Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ветврач.

Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обком «Забайкаллес» комбинадай модо бэлэдхэлэй пунктнуудай болон мастерска участогуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ноябрь һарын дүнгүүдые һаяхан хаража үзөө. Шулуутайн леспромхозой Тамахтайн леспунктын хүдэлмэришэд энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түсэбһөө гадуур 2200 кубометр модо бэлдэһэн, мүн 4500 түхэриг мүнгэ арьбалһан байна. Иимэ амжалта түйлаһанайнгаа түлөө тэдэнэр пунктнуудай дундаһаа түрүү һуури эзэлжэ, 1 мянган түхэриг мүнгэн шан дамжуулгын улаан туггайгаар абаба.

Байгалай леспромхозой Котокелиин пунктын хүдэлмэришэд хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө. Гурбадахи мүнгэн шан Шулуутайн леспромхозой Кокэтэйн пунктын хүдэлмэришэд абаба.

Модо бэлэдхэлэй участогуудай дундаһаа Хандагатайн леспромхозой мастер нүхэр Бахановай хүтэлбэрилдэг коллектив түрүүлжэ, нэгэдэхи мүнгэн шан дамжуулгын улаан туггайгаар абаба. Шулуутайн леспромхозой мастер Бузинайн хүтэлбэрилдэг участогайхид—хоёрдохи. Ардасаанай леспромхозой мастер Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг участогайхид гурбадахи мүнгэн шанда хүртэбэ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРһООР

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудта В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөн улам үргэдэнэ. Ардасаанай леспромхозой модошод түсэбтэ табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, 10 мянган кубометр модо Эхэ орондоо үлүү үгэбэ. Түсэбһөө гадуур бэлдэгдэһэн энэ модоор 200 бүлэ айлай ажаһуухаар бүхэли тосхон барижа болохоор.

Тус леспромхозой хүдэлмэришэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин саг хүсэд хэрэглэһэнэйнгээ ашаар иимэ үндэр амжалтануудые түйлаба. Олон хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабариһаа гадуур 80 кубометр хүрэтэр модо бэлдээ.

Хурамхаанай леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Тус леспромхозой хүдэлмэришэд 1968 оной түсэбһөө гадуур 12 мянган кубометр модо доодо складта шэрэбэ.

Н. ТЮРНЕВ.

Кабанскын аймагай Шергинскэ совхоз 1968 ондо 15 мянга 700 килограмм мяха тушааха түсэбтэй аад, 16 мянгые гүрэндэ тушаагаа.

Совхозой гахайшад ехэ амжалта туйлаа. Эдэнэр жэлэй туршада 21 мянган поршоонхо (эхэ гахай бүхэнһөө дунда зэргээр 20 поршоонхо) абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (баруун гарһаа): совхозой эрхим гахайшад А. Ф. Дубинина, Н. Д. Михайлова, фермые даагша А. Ф. Бусовиков.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

АМАТХААНАЙ ФЕРМЭДЭ

Хадаһаа харьялан урдаһан Гаарга голой эрье шадархи үзэсхэлэн гоё газарта Аматхаанай эбэртэ бодо малай һүнэй фермэ оршодог. Энэ фермэмнай өөрын һонин түүхэтэй юм. Эндэ нэгэ иимэ юумэн тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

1960 он. һая шэнээр түхеэрэгдэһэн фермэдэ һаалишад, мал адуулагшад олоор дуталдаба. Ажалша зоноор дуталдаһан тус фермын коллектив тиихэдэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө дүүргэжэ шадангүй, ажахы соогоо эхэл һүүлшын һуури эзэлжэ ябаба.

Эгээл тэрэ хүшэр хүндэ үедэ Хурамхаанай дунда һургуули дүүргэһэн арбаад залуухан хүбүүд, басагад энэ фермэдэ комсомолой путёвкоор ерэжэ, ажал, хүдэлмэридөө дарагдаһан малшадта туһаламжа хүргэхэ, малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлэлсэхэ гэһэн зорилго урдаа табижа, шударгыгаар хүдэлжэ эхилбэ.

2—3 жэл үнгэрбэ. Комсомол-залуушуулшье энэ хугасаа соо магтаалтай һайнаар хүдэлбэ. Фермынгшье түйлаһан дүнгүүд элеэр харагдажа захалаа һэн. Фермээ хүл дээрэнь гаргалсаад, залуушуул дээдэ һургуулинуудта—эрдэм номоо үргэлжэлүүлхэ гэжэ тараш ошоо бэлэй.

Совхозой хамтын ажалда ехэ туһа хүргэһэн комсомол-залуушуулые ажахын хүтэлбэрилэгшэд, аха нүхэдынь хүндэтэйгөөр, һайн һайхан юрөөл, һургаалнуудые хэлэжэ мордохуулһан юм.

1968 ондо Аматхаанай фермэдэ баһа хүшэр хүндэ ушар тохёолдобо. Юуб гэхэдэ мал ажал дээрэ үни удаан хүдэлжэ, дүй дүршэл ехэтэй болоһон дүрбэн һаалишад пенсидэ гараха болоо һэн. Тиимэһээ ажалша хүнүүд аргагүй хэрэгтэй болобо.

Тиихэдэ Гааргын дунда һургуули дүүргэһэн залуушуул Я. Хоргатханова, Л. Цыденова, Д. Гармаева гэгшэд энэ фермэдэ Гааргын совхозой дирекци, парткомой заабаряар хүдэлхөөр ерэһэн байна. Баһа эдэ залуу басагадые һаалишад баяртайгаар угтажа абаһан юм.

Сэхынь хэлэхэдэ, малшадай ажал хүшэр даа. һаалишан бүхэндэ 20 гаран үнеэн даалгагдана. Зунай сагта үнеэд гурба дахин һаалгагдадаг. Үбэлдөөшье бүри ехэ ажалтай гээшэ aаб даа.

Энээниие мэдэһэн залуу басагад хүшэр хүндэ ажалһаа тэрьелэнгүй, шударгы бэрхээр хүдэлжэ захалаа. Олон жэлдэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болоһон һаалишад З. Гатапова, С. Ширеторова, фермын бригадир, коммунист Б. Гатапов болон бусад залуушуулда һайнаар туһална, хүсэ хабань бүри дэлижэнэ. Аха нүхэдэй халуун туһаламжаар, мүн өөһэдөө оролдосотой бэрхээр хүдэлһэнэйнгөө ашаар басагад удэр, һара үнгэрхэ бүри магтамаар амжалта түйлана.

Жэшээлхэдэ, Янжима Хоргатханова декабриин эхеэр жэлэй түсэб дүүргээ һэн. Тиихэдэ совхознайншье Баргажанай аймаг соо эгээл түрүүлэн гүрэндэ һү, мяха тушааха түсэбөө дүүргэһэн гээшэ. Тиигэжэ партиин райкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Энээндэ Аматхаанай фермын залуу һаалишадай хубита ехэ.

В. БАДМАЕВ,
Аматхаанай фермын политинформатор.

...ТАҺАШАН БОЛОХО—БАГАҺАА

...ашад гээшэ тиимэшье хүн... ...алтай зон бэшэ ааб даа. ...хүндэ юумэнһээ сухариха... ...гүй хүнүүд лэ энэ мэр... ...е шэлэжэ, далайн долгин ...р онгосоёо залан ошодог. Васильев Байгал далайн ...түрэһэн, тэндээл үхибүүн ...үнгэргэһэн юм. Үшөө үхи... ...ябахадаа тэрэ далайда ...«Ехэ болоходоо загаһа... ...болохоб» гэжэ шэбшэдэг

...гэһээр олохон жэл үнгэ... ...Юрий багынгаа хүсэл бэе... ...шадаа. Мүнөө тэрэ Байгалайн бэрхэ загаһашадай ...болонхой. Онгосоёо бэлэн ...байлгаха — загаһашанай ...й түрүүшын эрилтэ мүн. ...иимэһээ Юрий онгосынгоо ...ль һайнаар заһабарилха ...харюусалгатайгаар хандаа... Энээн дээрэһээ Юрий ...шевтай суг ажаллаһан ...ад дуратай газартаа түр... ...хүрэдэг байһан.

Олон жэлдэ моторист, юрын загаһашан ябаһан Васильевые Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени бригадираар табиха гэһэн шиидхэбэри нёдондо гаргаһан юм.

Залуу бригадир түрүүшынгээ үдэрһөө ажалдаа шударгыгаар оролсожо, ажалаа зүбөөр эмхидхэн, даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ эхилээ. һаяшаг тэрэнэй бригада нэгэ үдэр соо 83 центнер загаһа баряа. 1968 оной дүрбэдэхи кварталайнь дасбари холо үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Үбэлэй үедэ загаһа барилга яһала хүшэр ажал. Зузаан мүльһэ сүмэлжэ, мүльһэн доогуур гүбшүүр татаха ажалда баян дүршэлтэй болоһон Д. Ж. Балданов, Л. М. Николаев, А. А. Антропов гэгшэд үнэхөөрөө ёһотой баатаршалга гаргана. Тиигэжэ дүрбэдэхи квартал соо Юрий Васильевай бригадынхид колхозойнгоо загаһашадай дунда түрүүлжэ гараа.

А. БУСУРМАНОВ.
Кабанскын аймаг.

КПСС-эй ЦК-гай делегаци Прагада байһаар

ПРАГА, январиин 3. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай уряалаар Чехословаки ошоод байһан КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев түрүүтэй КПСС-эй делегаци үсэгэлдэр Прагын партийна организацида айлшалба.

Прагын партийна организаци орон соогоо эгээл ехэнь юм. Эндэхи 3025 эхин организацида 172.356 коммунист тоологдоно.

КПЧ-гэй Прагын горкомдо тус делегаци КПЧ-гэй ЦК-гай президиумэй гэшүүн, горкомой нэгэдэхи секретарь Б. Шимонтэй, городской комитедэй секретарьнартай, президиумэй гэшүүдтэй, партийна эдэбхитэдэй түлөөлэгшэдтэй уулзаба. Хани халуунаар үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ КПЧ-гэй городской комитедэй хүтэлбэрилэгшэд нислэл хотынгоо партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай хэлэжэ үгөө. Совет айлшад өөһэдынгөө талаһаа КПСС-эй партийна хүдэлмэриин эмхидхэлэй дүй дүршэл тушаа чехословак нүхэдтөө хөөрэжэ үгөө.

КПСС-эй делегаци үсэгэлдэр Чехословакиин профсоюзуудай центральна соведтэ айлшалһан байна. ЦСПЧ-эй түрүүлэгшэ К. Полачек болон бусад Чехословакиин профсоюзуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад профсоюзуудайнгаа мүнөө үеын байдал ба зорилгонуудтай делегациин гэшүүдые таниилсуулаа.

Марксизм ба пролетарска интернационализм

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдтай хамта СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй таһагай январиин 3-да Москвада совет болон харин оронуудай журналистнуудтай үнгэрэгэһэн пресс-конференцидэ энэ темэ зорюулагдаба.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй таһагые даагша Л. М. Замятин пресс-конференци нээжэ, марксизм-ленинизмын институдай директор академик П. Н. Федосеевтэ үгэ үгөө.

— Хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй манлай болохо коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд хамтынгаа үзэл суртал — марксистско-ленинскэ теориие ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгодог юм,—гээд П. Н. Федосеев хэлэбэ.—Энэ теори болбол пролетариадай үмэнэ табигдаһан асуудалнуудые напчна ёһоор шиидхэхэ найдамтай зэбсэг байхаһаа гадна, бүмбэрсэг дэлхэйн олон ондоо хубиса капиталай засагта эсэргүүгээр олон миллион ажалшадые үзэл сурталай бата бэхи холбоо барисаагаар нэгэдүүлдэг зэбсэг мүн.

Пролетарска интернационализм болбол уласхоорондын хүдэлмэришэн болон коммунис хүдэлөөнэй гүнзэгыгөөр нэбтэрһэн удха шэнжэнь байхаһаа гадна, марксистска теориин шухала хубинь, онсо шэнжэнь мүн болоно. Пролетарска интернационализм теориин ба бодото ябуулгын талаар революционно пролетариадай напчна хараа бодол болохо марксизмтай таһаршагүй холбоотой юм. Революционно пролетариадай напчна хараа бодол бии болохо сагһаа хойшо интернациональна шэнжэтэй байһан.

Академик П. Н. Федосеев журналистнуудай асуудалда харюу үгөө.

(ТАСС).

Ерээдүйн ургасын үрэһэ бэлдэнэ

Краснодарска хизаар. Усть-Лабинска районой таряашад ...эрһэн жэлдэ үндэр баян ургаса хуряажа абаа һэн. Зуун ...нган гектар газарһаа таряа хуряахадаа, гектарай 45 цент... шэниисэ абаһан байна. Жэлһээ жэлдэ эндэхи ургаса дээ... ...нэ.

Усть-Лабинска районой шалгалтын-үрэһэнэй лаборатор...ин хүдэлмэрилэгшэдэй габьяа эндэ ехэ. Лабораториин хү...дэлмэрилэгшэд жэлэй туршада нилээд олон шалгалта, шэн...жэлгэнүүдые хэжэ, районой 13 колхоз, совхозуудай үрэһэнэй ...шанар шэнжые элирүүлжэ гаргадаг байна. Энэ шалгалтын-...үрэһэнэй лаборатори Кубань дээрэ суурхаһан коллективүү...дэй нэгэн болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Лабинска шалгалтын-үрэһэнэй лабо...раториин хүдэлмэрилэгшэ Тамара Коцко үрэһэнэй шанарые ...шалгажа байна.

ТАСС-ай фото.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ К. А. МЕРЕЦКОВЫЕ ХҮДӨӨЛҮҮЛГЭ

Сэрэгэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, Советскэ Союзай Герой, Советскэ Союзай маршал Кирилл Афанасьевич Мерецковые январиин 3-да Москвада хүдөөлүүлбэ.

...Маршал К. А. Мерецковой шарил Совет Армиин М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Центральна байшангай Улаан тугта зал соо табигдаһан байна. Үдэрэй 12 час 30 минутада тус залда хүн зоной орохо болюулагдажа, траурна хүгжэмэй аялга доро Совет Армиин Центральна байшангһаа һаһа барагшын шарил гаргагдажа, катафалк дээрэ табигдаба. Тиигэжэ хүдөөлүүлгэдэ хабаадагшад Улаан талмай тээшэ дабшаа. Союзуудай байшан шадар Коммунис партиин ба Совет правительствын хүтэлбэрилэгшэд хүдөөлүүлгэдэ хабаадагшадые угтажа, һаһа барагшын шарилтай урна катафалкаһаа үхэр буугай лафет дээрэ табигдаа.

Улаан талмай. Эндэ Москва хотын ажалшадай олон түмэн түлөөлэгшэд сугларанхай. Трибуна дээрэ Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой маршалнууд, генерал, адмирал болон офицернүүд, СССР-эй ба РСФСР-эй министрнүүд, партийна ба нийтын организацинуудай түлөөлэгшэд.

В. И. Ленинэй Мавзолейн урда К. А. Мерецковой шарилтай урна үхэр буугай лафедһаа абтажа, табсан дээрэ табигдаба. Мавзолейн трибуна дээрэ нүхэд Г. И. Воронов, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев гараба.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Советскэ правительствын даалгабаряар хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ талаар комиссиин түрүүлэгшэ Советскэ Союзай маршал И. Х. Баграмян траурна митинг нээгээ.

Траурна митингын һүүлээр парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд К. А. Мерецковой шарилтай урна абаашан, артиллерийскэ буудалгын нэерээн доро Кремлиин ханада һуулгажа, мраморна плитагаар бүглэһэн байна.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ АНДАЛДАБА

Партиин Мухар-Шэбэрэй райком аймагай колхоз болон совхозуудай, промышленна предприяти болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнарай нэгэ үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ.

КПСС-эй октябриин Пленумэй дүнгүүд ба эхин партийна организацинуудай шиидхэхэ зорилгонууд тухай партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Малыгин элидхэл хэһэн байна.

Аймаг дотор болюжо дүүрэһэн тоосоото һунгалтын партийна суглаануудай дүнгүүд, эдэ суглаанууд дээрэ коммунистнуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые бэелүүлхэ тухай асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь Ф. И. Унагаев элидхэбэ.

Партиин райкомой секретарь Н. Ц. Нимаевай элидхэл В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтые эмхидхэхэ асуудалда зорюулагдаһан байгаа.

Табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие зүбөөр хүтэлбэрилхэ тухай райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Ц. З. Замбалаев элидхэл хэбэ.

Семинарта хабаадагшад партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриингөө дүй дүршэлөөр андалдаба. Суулгын совхозой парткомой секретарь А. Ф. Плюснин партиин дээдын органуудай, мүн өөһэдынгөө абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хайшан гэжэ эмхидхэдэг, хинан шалгадаг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ. Партийна суглаануудые хайшан гэжэ бэлдэжэ үнгэргэдэг тухайгаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь В. Н. Козлов суглаарагшадта хэлэжэ үгэһэн байна.

Хүмүүжүүлгын үүргэ харюусалгынь дээшэлүүлхэ тушаа, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй ямар ажалай хэгдэдэг тушаа «Забайкалец» колхозой парткомой секретарь А. И. Радионовой мэдээсэл һонирхолтой байба.

Ц. ДОРЖИЕВ.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

ОЛОНОЙ АШЫЕ ХАРАГША

АДАГ ЛЭ хоёр жэл соо модошо дархашуулай цех ядалдаа ёһотой. Үйлэдбэриин зүблөөнэй болохо бүри барилгын эмхинүүд дархашуул лэ муугаар хүдэлнэ, хэрэгтэй юумыемнай үгэнэгүй, хүдэлмэриемнай һаатуулна гэжэ гомдодог.

Нимэл тулюур байдалай түлэг ушаржа байха үедэ «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй 4-дэхи филиалай хүдэлмэришэд «РСФСР-эй габьяата барилгашан», коммунист Николай Николаевич Горчаковые заводойнгоо профсоюзай организациин хүтэлбэрилэгшөөр һунгаһан юм.

Завкомойнгоо шэнэ түрүүлэгшые амаршалха зуураа, заводой директор М. К. Золоторев: «коллективэймнай ажалай журам ехэл һула байна гээшэ. Энээнһээ боложо ажал хэрэгнай урагшагүйдэнэ»—гэжэ хэлээ бэлэй.

Үнэхөөрөөшье 4-дэхи филиалай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай журам тиихэ үедэ бирагүйхэн байгаа. Илангаяа модон хэрэгсэл дархалдаг цехэйхид журам муутайгаараа «суурхадаг» һэн. Хүдэлмэридөө ходо гээгдэжэ ерэхэ. «Таба минута гээгдэхэдэ юун болоо юм. Барагтай ааб даа»—гэхэ дархашуул олон байгаа.

Энэ зүрюу ушарһаа тунхарингүй нүхэр Горчаков журамгүйшүүлтэй шангаханаар хөөрэлдэдэг, эрилтэ хэдэг болобо. «Таалдайл гэмһээ болоно хамаг юумэн һаатана бшуу. Цехэйтнай хүдэлмэри поточно гуримаар эмхидхэгдэнхэй гээшэ. Нэгэнэйл 5 минута гээгдэжэ ерээ хада 10—15 дүрбэлжэн метр хэмжээнэй дархалһан хэрэгсэл үдэр бүри дутуу хэгдэнэ гээшэ» гэжэ ойлгуулха. «Болихобди» гэжэ үгэеэ үгэхэ. Тиигэбэшье хэдэн үдэрэй үнгэрхэдэ баһал журам эбдэрхэ.

Тиихэдэнь Горчаков баһал дахяад энэ цехтэ ерэхэдээ, хажуудаа заводой түрүүшүүлые асарха. «Иигээд лэ энэ муу яоадалаа усадхаагүй халатнай, зарим нэгыетнай хүтэлбэрилэгшэдтэйтнай завкомдо дуудаха болоо гээшэ аабад даа» гэжэ дурадхаха. Теэд хэн завком дээрэ «мушхуулха» дуратай байхаб. Тиигэһээр ажалай журам ябуул һайжаржа эхилээ һэн. Үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ тухай асуудал нэтэтэ профсоюзай хамтын суглаан дээрэ табигдажа, ажалай журам сахилга тухай шангахан хөөрэлдөө. Журам эбдэгшэд, голодоһо гаргагшад, хюреэдэмэл модо гамгүйгөөр гаргашалагшад яһалхан шүүмжэлэгдээ.

...Заводто шэнэ хүнүүд хүдэлмэридэ абтаха. Заримаиинь ажалдаа абьяастай байжа, түргэнөөр мэргэжэхэ, заводой тухай янзадашье дары далаха. Харин Белоусова гэжэ басаган түрүүшээр ядалдаа. Тэрэ станок дээрэ хүдэлдэг байгаа. Нэгэтэ нюдөөрөө дүүрэн нёлбоһо гүйлгэһэн юумэ Горчаковто орожо ерэбэ.

— Юун болооб?

— Би тэндэ бэшэ хүдэлхэеэ болёоб. Намайе наадална, хүдэлмэриһөө гара гэлдэнэ. Теэд хүдэлмэреэ хаяха дурамнигүй,—гэжэ тэрэ басаган гомдобо.

Иигэжэ байхадань пуултай бэшэ ха юм даа. Үдын сайлалганай забһар болохо үеэр нүхэр Горчаков станок дээрэ хүдэлэгшэдэй дунда ерээд байгаа һэн. «Нүхэд, яажа байна гээшэбтэ. Энэ нүхэртөө туһалхын орондо хүдэлмэриһөө гарахыень баадхаха гээшэмнай тон буруу хэрэг бэшэ аал? Өөһэдөөшье түрүүн эндэ хүдэлжэ эхилхэдээ, Белоусоваһаа үлүү бэрхэ байгаалгүй ёһотойт. Аягүйл юумэ болоно байна»—гэбэ.

— Бидэ Белоусовае табихагүйбди. Мүнөөдэрһөө эхилжэ би гэрэниие шефтээ абажа һургахаб,—гэжэ заводой эрхим станогшон эхэнэр Чимит Эрдынеева хэлэбэ.

Һаяшаг Николай Николаевич тэрэ басаганда хүдэлмэришэнэй разряд олгоһонтойнь дашарамдуулан, Белоусовае хани халуунаар амаршалаа һэн...

Модошо дархашуулай цехэй хүдэлмэридэ завкомой түрүүлэгшэ һанаагаа табиһаар ябаа юм. Тэндэхи хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө хэхэ, заводойнгоо байдал тухай хөөрэхэ. Энэ хүдэлмэридөө цехэй хүдэлмэришэдые, профсоюзай эдэбхитэдые хабаадуулдаг болобо. Тэдэнэр эндэ ерэжэ газетэ уншаха, һонин кино хараһан, ном уншаһан тухайгаа хөөрэхэ.

Заводой, илангаяа гээгдэжэ ябаһан модоной цехэй хүдэлмэри һайжаржа эхилбэ. Модон хэрэгсэл бүтээхэ цех түсэбөө ходо үлүүлдэг болоо, бүтээһэн продукциинь шанар эли бодо һайжараа.

Нэгэтэ мүн лэ энэ цехтэ ерэхэдээ, Николай Николаевич:

—Нүхэд, хэрэгнай яһала һайжаржа байна. Коммунис ажалай цех болохын түлөө мүрысөөндэ оролсоходомнай яаха юм?

Комсомол басаган Люба Ковонцева, коммунист Павел Кирьянович Дворников, профгруппорг Почекаев болон бусад абаһаар лэ тэрэ дурадхалынь дэмжээ һэн. Иигэжэ коллективээрээ хүндэтэ нэрэтэй болохын түлөө тэмсэл эхилжэ, эндэхи ажал хүдэлмэри эршэ орожо, эдэбхи үүсхэл улам бадаржа захалһан юм. Дархашуул шэнэ юумэ үүсхэжэ, арга боломжоёо элирхэйлжэ оробо. КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Виктор Фоос, коммунист Леонид Огнев, ажалай ветеран Павел Васильевич Фисенко гэгшэд үлөөдэһэн, хаядаһан болоһон материалаар щитовой үүдэ дархалха арга ухаалба. Энэ үүсхэлтэ оюун бодолой ашаар завод жэл соо 8 мянган түхэригэй алмалта хэхэ, түсэбһөө гадуур 10 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй үүдэ жэл соо дархалжа гаргаха арга олобо бшуу....

Заводой байдалай һайжарха тума хүдэлмэриин үдэр бүхэндэ нэгэл һонин, баясамаар ушар үзэгдэжэл байдаг болонхой. Үйлэдбэриин нэгэдэлэй 4-дэхи филиал анханда түсэбэй ёһоор гарзада оролготойгоор хүдэлхэ предприяти гэжэ тоологдодог байгаа. Харин үнгэрһэн жэлэй 11 һарын туршада зуу мянга гаран түхэригэй сэбэр олзо үйлэдбэринь оруулаад байна.

Завкомой түрүүлэгшын хэхэ юумэниинь баратдашагүй. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргаха хэрэгтэй. Хэн хүдэлмэришэнөө Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ тухайгаа директортэйгээ [...] дүй дүршэл согсолхо, [...] хэ шухала. Тэрэ мүртө[...] Горчаков модон [...] дархалдаг цехэй начал[...] юм. Энэ тушаалда [...] дэһээр жэлһээ үлүү бо[...] хал жэл энэ цехые [...] байхадаа, филиал соог[...] зэргэдэ тэрэнээ гаргаһан[...] мэ тушаалтай хүндэ ни[...] дэлмэри ябуулха гээшэнь [...] гээшэ. Гэбэшье Никола[...] лаевич аргаяа, сагаа [...] байха. Теэд партийна [...] гээшэ харюусалгатайл [...]

Мүнөө заводой кол[...] дунда В. И. Ленинэй [...] 100 жэлэй ойн хүндэл[...] рюулһан мүрысөөн хээ[...] нэйхиһээ соробхилон [...] байна. Энээнэй жолоое [...] түрүүлэгшэ бата найда[...] барижа ябана бшуу.

Үгээе дуулгасатай, [...] хамтын хэрэгэй түлөө хо[...] сожо ябадаг профсоюзай [...] зациие хүтэлбэрилэгшэ, [...] начальник Николай Ник[...] Горчаковые 4-дэхи ф[...] ажалшад «согтойхон лэ х[...] гэжэ хэлсэдэгынь удхатай[...]

М. БОЛО[...]
Улаан-Үдэ хото.

СҮҮДХЭ БҮХЭНДЭ — 1200 ГРАММ

Василий Щербаков Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхоздо малшанаар хүдэлдэг юм. Дүй дүршэлтэй энэ малшан нажар, намарай һаранuудта малаа һайнаар бэлшээжэ, хүшэ тамир абхуулжа шададаг. Бэлшээриин һайниие, уһалууриин һайханиие оложо шададаг үхэршэн хаража байдаг эбэртэ бодо малайнгаа шэгнүүрые ехээр нэмээһэн байна. Жэшээлхэдэ, малай толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдээ 1200 граммаар нэмэдэг байһан.

Мүнөө нүхэр Щербаков үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэнхэй. Хашаа хорёонь заһагдажа, дарагар, дулаан.

Зураг дээрэ: В. Щербаков.
А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ТҮРЭЛ ОРО[...] ДОТОРНА[...]

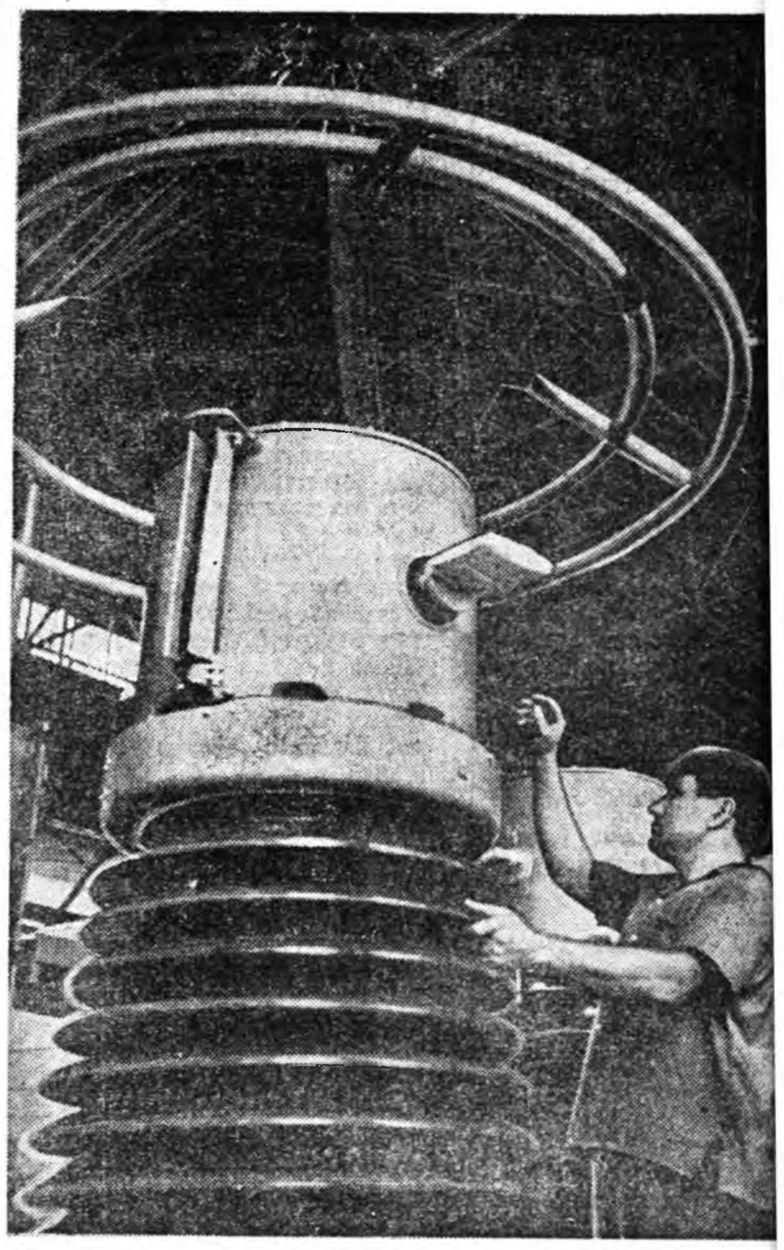

Ехэ вольтын түхеэрэлгэ бүтээн гаргадаг Запорожиин заводой коллективэй бүтээһэн продукци дэлхэйн 20 гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм. Мүнөө үедэ энэ предприяти Арабай Нэгэдэмэл Республикын захил бүтээжэ байна. Асуанай гидроузелда хэрэгтэй трансформаторнууд эльгээгдэхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь-хабсаргагша В. Волик Асуанда эльгээгдэхэ трансформатор хабсаргажа байна.

Ждановай нэрэмжэтэ Ле[...]градай гүрэнэй университ[...] шэнэ байшангай проект [...]лагданхай. 1975 ондо уни[...]ситедэй ордоной баригд[...] дүүрэхэдэ, 20 мянган студ[...] аспирантнууд тэндэ һур[...] болохо.

Энэ ордоной хажууда [...]тын талмайнууд, тамарал[...] бассейнүүд, хэмэл мүльһ[...] катогууд болон бусад түхеэ[...]гэнүүд байха. 500 хүнэй эд[...]хэ столово, мүн магази[...] түбхинэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ждано[...] нэрэмжэтэ Ленинградай гү[...]нэй университедэй шэнэ [...]шан.

ТАСС-ай фо[...]

АЛДАРТА ОЙЕ УГТУУЛАН...

Бэшүүрэй дунда һургуулиин пионернүүдэй дружинын совет В. И. Ленинэй түрэһөөр алдарта 100 жэлэй ойе угтуулан үнгэргэхэ хэмжээ ябуулгануудайнгаа түсэб хараалба.

Тэрэнэй ёһоор тус һургуулиин һурагшад ленинскэ уншалгануудые үнгэргэжэ байха болоно. Гадна В. И. Ленинэй музейнүүдтэй бэшэгүүдые абалсажа, һуралсалаа улам бүри һайжаруулха талаар эдиршүүл түсэбүүдые хараалба.

Тэрэшэлэн эндэхи класс бүхэндэ уран гоёор шэмэглэгдэһэн зурагуудай монтаж, альбомууд хэгдэхэ юм. В. И. Лениндэ зорюулагдажа һургуулидаа эмхидхэгдэхэ выставкэдэ гэжэ үхибүүд мүнөө үень һонирхолтой материалнуудые суглуулжа захалаа.

* * *

Лида Пантелеева ВЛКСМ-эй гэшүүн болоһоор тон һаяын юм. Харин Мария Ястребова ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон комсомолой эдэбхитэ гэшүүн байха. Эдэ хоёр басагад Калининай нэрэмжэтэ колхоздо сугтаа һаалишанаар ажалладаг. Мария Ястребова ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан хоолос» гэжэ значогоор, хүндэлэлэй грамотаар, мүн үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа һэн.

Һаяхан эдэ хоёр басагад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, колхозойнгоо һаалишадай дунда нийтэ-политическэ болон уран зохёолой номуудые олоор тараахабди гэһэн эдэбхи үүсхэл гаргаба. Гадна ажалладаг фермынгээ улаан булангые эдэ комсомол басагадай гоёон шэмэглэхэ үүсхэл гаргаһаниинь мүн лэ һайшаалтай.

Г. ЛУБЯГИН-ГОЛУБЬ.
Бэшүүр.

* * *

Аргатын совхозой соёлой байшангай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэм Зинаида Мункуева, Дансаран Лыгденов болон совхозой комсомолой эмхиин секретарь Пурбо Цыремпилов гэгшэдэй хүтэлбэри доро һаяхан Элигшэн тосхоной ажалшадта концерт-наадая харуулба.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе угтуулан гусхай программаар табигдаһан энэ концерт дурсагдагша нютагайхидые ехэтэ һонирхуулаа.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
Баргажан.

ХОРИИН АЙМАГАЙ ҺОНИН

РАБОЧКОМ ШҮҮМЖЭЛЭГДЭЭ

«Георгиевский» совхоздо профсоюзай конференци үнгэргэгдэбэ. Отделенинүүдэй профсоюзна суглаанууд дээрэ һунгагдаһан делегадууд рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Чимитовэй тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Делегадууд нүхэд Цыдендоржиев, Замбалаев, Гончиков, Цыренжапов болон бусад профсоюзай рабочкомой, мүн месткомуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирхэйлэн, шанга шүүмжэлэл хээ. Үнэхөөрөөшье эдэнэр хүдэлмэришэдэй ажаһуудал һайжаруулха, культурна талаар һайнаар хангаха, спорт дэлгэрүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Нютагуудтахи худалдаа наймаанай, медицинскэ эмхи зургаанууд муугаар хүдэлнэ, тэдэнэй хүдэлмэри профсоюзай зүгһөө хинан шалгагданагүй гэжэ тэмдэглэбэ.

ШЭНЭ УЧИЛИЩИ

Хори тосхондо хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищи эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри хүсэндөө хүрэбэ. Мүнөө тус училищи бии болгогдоод, материально-техническэ, һуралсалай, байра байдалай үндэһэ һууритай болгохо талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тус училищи хадаа штукатурщигууд, шэрдэгшэд, арматура хабсаргагшад болон барилгын бусад мэргэжэлтэдые һурган бэлдэхэ ёһотой.

Энэ училищиин директорээр урда тээнь аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо ябаһан В. Л. Недорезов томилогдобо.

Мүнөө училищида һураха дуратайшуулые элирхэйлжэ, абажа захалба. Иигэжэ саашадаа алы бүхы барилгануудые бодхоохо мэргэжэл шадабаритай хүдэлмэришэд аймаг доторнай бүри олон болохонь гээшэ.

ХОНИШОДОЙ ҺУРАЛСАЛ

Хониной түрэхэ хаһын урда тээ аймагай хонишодые мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һургуулида һургажа гаргаха гэһэн шиидхэбэри абтаа һэн. Тэрэ һургуулида һурагшад 48 часай программаар ном заалгаһан байна. Тус һургуулиин багшанараар гүрэнэй племстанциин, искусственна аргаар үрэжүүлгын аймагай станциин, ветлечебницын, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэд томилогдожо, хэшээлнүүдые үнгэргэбэ.

Тэрэшэлэн аймагай совхозуудай түрүү хонишод өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай нүхэдтөө хөөрэжэ үгэһэн байха юм.

Мүнөө энэ һургуулиие 113 хонишод (дүрбэн ээлжээндэ хубаарилагдаһан) дүүргэжэ, ажахынуудтаа бусаад, шэнэ түл абаха хаһадаа бэлдэжэ байна.

Р. ЦЫМПИЛОВ.

Политинформатор, агитаторнуудта туһаламжа

ДОРЮУН АЛХАМУУД

ТОО, БАРИМТАНУУД

1968 оной октябрь һарада болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленум партиин Центральна Комитедэй мартын (1965 оной) Пленумһээ хойшо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй туйлаһан ажалай дүн согсолжо, социалис хүдөө ажахын үйлэдбэри саашадань хүгжөөхэ шухала асуудалнуудые хаража үзэһэн байна.

1965 оной мартһаа хойшо дүрбэн жэлшье болоогүй. Зүгөөр туйлаһан, бүтээһэн ажал хэрэгнай хадаа Коммунис партиин табиһан зорилгонуудые манай хүдөө ажахы амжалтатайгаар шиидхэжэ байна гэжэ гэршэлнэ.

✦ Урдахи гурбан жэлэйхитэй сасуулбал, 1965—1967 онуудта хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ гүрэнэй зүгһөө мүнгэ зөөри һомололго **6 миллиард гаран түхэригөөр** ехэ болоһон байна. (1962—1964 онуудта — 14.724 миллион түхэриг, 1965—1967 онуудта — 20.750 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа).

◆ Ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ колхозууд өөһэдынгөө зөөриһөө **15 миллиард шахуу түхэриг** һомолоо. Энэнь мартын Пленумэй урда тээхи гурбан жэлэйхитэй жэшэхэдэ, 4269 миллион түхэригөөр ехэ болоно.

◆ Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада хүдөө ажахыда **803 мянган трактор,** ороohоной 262 мянган, хартаабха хуряадаг 17 мянган, свёкло хуряадаг 38 мянган комбайн эльгээгдээ.

◆ 1965—1967 онуудта хүдөө ажахыда хэрэгтэй минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгэ 12 миллион тонноор ургаһан байна. Энэ тоо 1960 ондо ороной бүхы колхоз, совхозуудай үтэгжүүлгэ худалдан абаһан хэмжээнһээ үлүү болохо юм.

◆ 1965—1967 онуудта уһалагдадаг, хатаагдаһан **2 миллион гектар** шэнэ газар ашаглалгада үгтөө. Ондоогоор хэлэбэл, революциин урда тээ манай орондо бии байһан нимэ газарнуудай дүрбэнэй нэгэ хубиин тухай хэмжээтэй.

◆ 1960 ондо манай орондо барайгаар **100 мянган гектар** талмайда таригдадаг байһан. Мартын Пленумэй һүүлээр барайгарай тарилга 160 мянган гектараар ургэдхэгдэжэ, мүнөө үедэ 1960 онойхитой сасуулбал, гурбаһаа үлүү дахин ехэ талмай эзэлнэ. Барайгар үйлэдбэрилгэ 1964 онойхиһоо хоёр дахин нэмэжэ, 895 мянган тоннодо хүргэгдөө. 1960 онойхитой сасуулбал, 5 шахуу дахин ехэ болонхой.

◆ Гэршүүхэ тарилга мартын Пленумһээ хойшо **1,5 дахин** нэмэжэ, 1170 мянган тонно болобо. Гэршүүхын тарилга Татарай АССР-тэ — 2,3 дахин, Башкирай АССР-тэ — 2 шахуу дахин ехэ болгогдобо.

◆ Ороohо тарянай жэлэй дунда зэргын ургаса орон доторнай урдахи гурбан жэлэйхиһээ гектарай **1,6 центнерээр,** 1913 онойхиһоо 3,6 центнерээр дээшэлээ.

✦ 1967 ондо гүрэн **57,2 миллион тонно** ороohо таряа худалдан абаа. Энэнь 1963 онойхиһоо 12,4 миллион тонноор ехэ болоно. 1965—1967 онуудта хартаабха худалдан абалга жэлдээ 2 миллион тонноор, овощ — 1,7, үрэ жэмэс — 1,4, саахарай свекло — 19, хлопок — 1 миллион тонно шахуу, наран сэсэг — 1 миллион тонноор нэмэһэн байна.

◆ Мартын Пленумэй урда тээхи гурбан жэлэйхитэй жэшэбэл, эбэртэ малай тоо толгой **13 миллионоор,** тэрэ тоодо үнеэдэй—2,8, хони болон ямаан—13,3, шубуун — 72 миллионоор олошорһон байна.

◆ **Мяха үйлэдбэрилгэ** 1967 ондо 1964 онойхиһоо 3093 мянган тонноор, һүн —16.011 мянган тонноор, үндэгэн — 7 миллиардаар нэмэбэ.

◆ Мал, шубуу гүрэндэ худалдалга 1964 онойхиһоо 1967 ондо 2263 мянган тонноор, һү — 11.045 мянган тонноор, үндэгэ — 4.597 миллионоор, ноохо — 57 мянган тонноор ехэ болобо.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГУРБАДАХИ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭГДЭБЭ

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө, табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысэжэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Эхэ ороноо ажалай шэнэ амжалтаар баясуулаа.

◆ **165 миллион тонно** — нимэ хэмжээнэй ороohо тарян 1968 ондо суглуулагдахаар хараалагдаһан. Энэмнай 1964 онойхиһоо 13 миллион тоноор ехэ болоно. Тиихэдэ гүрэндэ 68 миллионһоо дээшэ тонно ороohо тарян худалдагдаа.

◆ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэлһэнэй ёһоор, гүрэндэ **ороohо таряа худалдаха түсэб үлүүлэгдэээ.** 1968 оной октябриин 25-най мэдээгээр 68,3 миллион тонно (4,2 миллиард пүүд), тэрэ тоодо 47,560 мянган тонно шэнниисэ, гүрэндэ худалдагдаад байгаа.

✦ Үнгэрһэн жэлэй октябрь һарын мэдээгээр Росси Федерациин колхоз, совхозууд гүрэндөө 46.349 мянган тонно ороohо худалдаба. Нимэ хэмжээнэй ороohо таряа РСФСР-тэ түрүүшынхеэ бэлдэгдээ.

◆ Казахстанай таряашад 11 миллион гаран тонно ороohо гүрэндэ тушааба. Энэнь үнгэрһэн жэлэйхиһээ 3 миллион тонноор ехэ юм.

◆ Гүрэндэ хартаабха, үрэ жэмэс, виноград худалдаха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ. Бэлэдхэлэй пунктнуудта, худалдаа наймаанда 10 миллион 922 мянган тонно хартаабха, 2 миллион 68 мянган тонно үрэ жэмэс, 3 миллион 468 мянган тонно виноград ороо.

◆ **Таряашадһаа малшадшье гээгдэнэгүй.** Гүрэндэ мал, шубуу, һү, үндэгэ, ноохо худалдаха жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ һэн. 1968 оной 10 һарын туршада гүрэндэ 10 миллион 442 мянган тонно мал болон шубуун (энэнь саада жэлэй энэ үеынхиһөө 285 мянган тонноор үлүү ехэ) тушаагдаба. Энэ үедэ һүн — 39 миллион 377 мянган тонно (урзанданайхиһаа 1 миллион 164 мянган тонноор ехэ), үндэгэн — 12 миллиард 616 миллион (урзанданайхиһаа 878 миллионоор олон), ноохон — 423 мянган тонно (1967 онойхиһоо — 17 мянган тонноор үлүү) худалдагдаад байна. Мал ажалай продуктнуудые худалдалга үргэлжэлһөөр.

◆ Табан жэлэй гурбадахи жэлдэ хүдөө ажахын валовой продукци 80 миллиард түхэригтэ хүрэхэ юм. Эдэ бүгэдэ манай ороной түүхэдэхи эгээн дээдэ хэмжээн болоно.

ПАРТИИН ТАБИҺАН ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

◆ Ойрын жэлнүүдтэ жэлдээ дунда зэргээр 190—200 миллион тонно ороohо таряа үйлэдбэрилдэг болохо.

◆ Ороohото ургамалнуудай гектарай ургаса 16—17 центнертэ хүргэхэ. Ондоогоор хэлэбэл, һүүлэй 5 жэлэй туршада мүнөө хурягдаһанһаа дунда зэргээр 5-6 центнерээр нэмээхэ.

◆ Хлопок суглуулгые 7 миллион тоннодо, наран сэсэг — 7 миллион, саахарай свёкло—90, хартаабха — 115 миллион тоннодо хүргэхэ.

◆ Мяха үйлэдбэрилгэ — 14—15 миллион тонно, һү — 90—95 миллион тонно, үндэгэ абалга — 45—50 миллиард, ноохо үйлэдбэрилгэ — 480—500 мянган тонно болохо юм.

Ехэхэн зорилго табигданхай. Зүгөөр энээниие манай арад шиидхэжэ шадаха. Партиин ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон хүдөөгэй ажалшад Эхэ оронойнгоо урдахи өөһэдынгөө уялга амжалтатайгаар дүүргэхэ байха.

№ 23-дохи «Агитатор» журналһаа.

В[...]ЖДИИН НАМТАР ТУХАЙ ХӨӨРЭ[...]

Байгал-Хударын хүдөөгэй библиотекэ соо эндэхи залуушуул понедельник бүхэндэ олоороо сугларлаг.

Пропагандист-библиотекарь Тамара Кушкина сугларагша[...] В. И. Ленинэй ажабайдал, [...] хүдэлмэри, тэрэнэй үтэһэн [...] заабари тухай һонирхолтой[...] хөөрэжэ үгэдэг юм.

С. БОРОВИ[...]

Житомирска область. «Тетеревская» гэжэ ангай фермэ сэнхир үен, халтар үнэгэ болон норконуудые олоор тэжээдэг юм. Зургаан жэлэй туршада энэ ажахы 70 мянган арһа худалдаһан байна. Зоотехник Светлана Рзянинагай хүтэлбэри доро үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри ябуулагдана. 1968 ондо ажахы хоёр мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зоотехник Светлана Рзянина.

ТАСС-ай фото.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

Иимэ асуудалтайгаар аймагай соёлой байшан соо үдэшэ үнгэргэгдөө. Ажалшадые үбэлэй үедэ медицинын, худалдаа наймаанай талаар хангалгые һайжаруулха талаар ямар хэмжээ ябуулгануудые абажа байһан тухайдаа аймагай больницын главна врач В. С. Дарбакова, райпогой худалдаа наймаанай таһагые даагша Н. Ж. Ачирова гэгшэд хөөрэбэ.

Үбэлэй үедэ хүдөөгэй фельдшерскэ пунктнууд эм домуудаар хүсэд хангагдажа, фермэ, гүүртэнүүдээр 50 гаран аптечкэнүүд эмхидхэгдээ. Хүдөөгэй фельдшерскэ пунктнуудые даагшанарай ажал ходо шалгагдажа, тэдэнэй тоосоон аймагай больницын дэргэдэхи совет дээрэ шагнагдахаар хараалагдаа. Аймагай больницын врачнар хүдөө нютагуудаар холо ябажа, малшадай бэеын элүүр энхые үзэжэ байха.

Худалдаа наймаанай талаар баһал ехэ хүдэлмэри хараалагдаа. 19 газарта наймаалагшагүй ларегууд нээгдэхэ, нүүдэл наймаан ходо эмхидхэгдэжэ байха. Магазинуудые даагшад, наймаалагшад малшадай, ажалшадай захилнуудые абажа, тэдэниие хангалгада ехэ анхарал табиха юм.

Мүн ажалшадай гэр һуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай директор В. Б. Шагдуров, аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй контоые даагша Н. М. Нaханцаков болон бусад өөһэдынгөө хүдэлмэриин хараа түсэбүүд тухай хөөрэжэ үгэбэд.

В. ГАЛСАНОВ.

Аха.

ФАМ ВАН ДОНГ: УГАА ЕХЭ ИЛАЛТАНУУДАЙ ЖЭЛ

ХАНОЙ. (ТАСС-ай корр.). «1968 он угаа ехэ илалтануудай жэл боложо үнгэрөө, США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, Эхэ ороноо абархын түлөө вьетнам арадай хэжэ байһан эсэргүүсэлтын дайнда шэнэ шатые нээжэ үгөө. Таһалгаряагүй генеральна добтолго, хабарай ехэ илалтануудаар Урда Вьетнамда эхилһэн бүгэдэ ниитын восстани, мүн авиаци болон далайн-сэрэгэй флодые хэрэглэн, Холбоото Штадуудай хэжэ байһан һандаралта дайнда Вьетнамай Демократическа Республикын туйлаһан илалта ДРВ-е бомбодолгые ба буудалгые үтэ дуугүйгөөр болюулхыень США-гай правительствые баадхаа, Вьетнам тушаа Парижда дүрбэн талын хэлсээ хэхэ ябадалда хүргөө» гээд ТАСС-ай корреспондентын асуудалнуудта харюусахадаа, ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг мэдүүлээ.

1968 ондо туйлагдаһан угаа ехэ, али бүхы талын илалтанууд гурбан —сэрэгэй, политическэ ба дипломатическа фронтнууд дээрэ манай вьетнам арадай тэмсэлые шангадхахада, эдэ гурбан фронтын ябуулгануудые нягтаар тааралдуулан хүсэд илалта тээшэ урагшаа дабшахада, США-гай империалистнуудай ээрхэг түримхэй дайн байлдаанда илажа гарахада, ороной хойто талын хубиие хамгаалхада, урда талын хубиие сүлөөлхэдэ, Эхэ орониие амгалан ёһоор нэгэдүүлхэдэ таарамжатай шэнэ арга боломжонуудые, шэнэ эрхэ байдалые бии болгоо гээд Фам Ван Донг хэлээ.

Вьетнамдахи мүнөөнэй байдал ямар бэ гэхэдэ, Холбоото Штадууд диилдэһэн болобошье, ээрхэг түримхэй һанаашалгануудһаа үшөөл арсанагүй. Вьетнам арад шанга тулалдаануудые үшөөл хэхэ, олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха, хохидолдошье орохо болоно, зүгөөр заатагүй хүсэд илалта туйлахал.

Американ империалистнууд Хойто Вьетнамые бомбодолгые болюулаашье һаа, зүгөөр тэрэниие бүри үргэнөөр һэргээхэ заналта үшөөл хэдэг, Вьетнамай Демократическа Республикын бүрин эрхэ ба аюулгүй байдалда халдан ороһон ябуулгануудые үдэр бүхэндэ үргэлжэлүүлдэг. Бидэнэр ходоол һэримжэтэй ба США-гай империалистнуудай эдэ ябуулгануудые сухарюулан сохихоор бэлэн байнабди, социалис оронуудай зүүн-урда талын хэрэмые батаар хамгаалнабди.

Урда Вьетнамда 1.200 мянга гаран хүнһөө бүридэһэн армитай США-гай империалистнууд, тэдэнэй туһамаршад ээрхэг түримхэй дайн байлдаае улам шангадхана, Париждахи хөөрэлдөөнүүд дээрэ хүсэ баримталһан хара бодолтой байхые оролдон, «түргэнөөр номгоруулха» гэдэгые үнгэргэхые һэдэнэ, манай Урда Вьетнамай аха дүүнэртэ эсэргүү бүри зэрлиг муухай гэмтэ ябуулгануудые хэнэ. Урда Вьетнамдахи арад ба зэбсэгтэ хүсэнүүд сэрэгэй ябуулгануудые эрид ехээр шангадхажа, дайсанай шэнэ түсэбүүдые таһалдуулна, тэрээндэ бүри хүндэ хүшэр сохилтонуудые хэнэ.

Зэбсэгтэ тэмсэлэй хажуугаар манай ороной урда талын аха дүүнэрэй хэжэ байһан мүнөөнэй политическэ тэмсэл хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ, угаа шухала үүргэ дүүргэнэ, хүсэтэ ехээр, үргэнөөр хүгжэхэ таарамжатай эрхэ байдалтай болонхой. Сайгоной туһамаршадай мүнөөнэй захиргаае унагааха, тэрэнэй орондо Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронттой хөөрэлдөө хэжэ эхилжэ шадахаар «амгалан ёһоной министрнүүдэй кабинет» байгуулха, Урда Вьетнамһаа өөрынгөө бүхы сэрэгүүдые, туһамаршадайнгаа сэрэгүүдые гаргахыень Холбоото Штадуудые баадхаха, коалиционно правительство байгуулжа эхилхэ, Урда Вьетнамай арадай зорилгые—бэеэ даанхай байдалые, эб найрамдалые, бэеэ абанги байлгые болон һалбаран хүгжэлтые туйлаха эрилтэтэйгээр хэдэн миллион хүнүүдэй хүдэлөөн Урда Вьетнамда хаа хаанагүй, илангаяа Сайгондо, бусад городуудта үргэнөөр дэлгэржэ байнхай.

Орон доторхи сэрэгэй ба политическэ тэмсэлдэ бата бэхеэр түшэглэдэг Париждахи манай дипломатическа тэмсэл ходоодоо үүсхэлтэйгээр, добтолхы шэнжэтэйгээр хэгдэнэ. США-гай болон тэрэнэй туһамаршадай мэхэ гохые элишэлнэ. Вьетнамай Демократическа Республикын ба Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын харюусалгатай хандалгые, тэдэнэй зүб хараа бодолые онсолон тэмдэглэнэ.

Хэрбээ США үнэхөөрөөл үрэ ехэтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхые, Вьетнамай асуудал амгалан ёһоор шиидхэхые хүсэдэг байгаа гээшэ һаа, тэрэ Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын политическэ программада тааруугаар, хариин хамааралсалгагүйгөөр дотоодынгоо хэрэгые Урда Вьетнамай арадай өөрөө шиидхэхын тулада Урда Вьетнамһаа өөрынгөө бүхы сэрэгүүдые, США-гай хани оронуудай сэрэгүүдые гаргаха ёһотой. Энэ хадаа гуримшуулга хүндэтэйгөөр хэхэ зам США-да болоно үгэхэ байна. Хэрбээ США энэ замда түргэнөөр ороогүй һаа, тэрэ саашадаа бүри хүндэ хүшэрөөр диилдэхэ болоно гээшэ.

США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, эхэ ороноо абархын түлөө байлдаа хэжэ байһан вьетнам арад өөрынгөө бэеэ даанхай байдалай ба эрхэ сүлөөе хангаха хэрэгтэ туһа нэмэри оруулалсана.

Вьетнам арадай бүхы илалтанууд Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай угаа ехэ, тон үнэтэй дэмжэлгэ ба туһаламжатай нягта холбоотой гээд Фам Бан Донг онсолон тэмдэглээ. Сэрэгэй ба экономическа талаар ДРВ-дэ Советскэ Союзай үзүүлдэг үнэн зүрхэнэй туһаламжада манай арад угаа хүндэтэйгөөр хандадаг, зохихо сэгнэлтэ үгэдэг. Американ ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан Вьетнамтай талархалтын ба тэрэниие дэмжэлгын үргэн хүдэлөөнэй Советскэ Союзда боложо байһанда манай арад гүнзэгы ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэн хандана.

Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай дэмжэлгэ ба туһаламжа манай бүхы ороной арми ба арадта ехэ зоригжуулхы удха шанартай, экономическа хүсэеэ, өөрынгөө хамгаалха шадабариияа бэхижүүлэдэмнай, США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэл шангадхалгадамнай, бүри ехэ илалтануудые туйлаха хэрэгтэмнай маанадта туһална.

Вьетнамда талархалгын, тэрэниие дэмжэлгын уласхоорондын хүдэлөөн үдэр ерэхэ тудам улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Тэрэнэй гол хубинь социалис оронуудтахи хүдэлөөн болоно. Энэ хүдэлөөн хадаа США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ вьетнам арадые зоригжуулхаһаа, тэрээндэ сэхэ туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, Азида, Африкада, Латиин Америкэдэ, США-да (жэшээлхэдэ, США-дахи негрнүүдэй хүдэлөөн) американ империализмда эсэргүү тэмсэлэй бүри ехэ далайсатайгаар дэлгэрхэ ябадалда заататүй хүргэхэ байна. Энэ тэмсэл хадаа мүнөө үе сагай революционно тэмсэл, США-гай империалистнууд түрүүтэй империализмда эсэргүү тэмсэл болоно. Энэ тэмсэл хадаа мүнөө үе сагай асуудалнуудые —эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, демократиин ба социализмын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зорюулагданхай, мүн хүн түрэлтэнэй түүхын хүгжэлтэдэ шэнэ алхамуудые хэхэ зам нээжэ үгэнэ.

Пролетарска интернационализмын ба Октябриин революциин заншалнуудта үнэн сэхэ байдаг Советскэ Союзай хүдэлмэришэд, залуушуул, бүхы арад Вьетнамда эдэбхитэй туһаламжа үзүүлнэ гээд Фам Ван Донг хэлээ. Вьетнам арадта шухала болодог ашаа зөөлгые, аюулһаа түбэгшээнгүйгөөр, хангажа байдаг совет морятуудай эрэлхэг зоригые тэрэ тусгаарлан тэмдэглээ.

Вьетнам арадые дэмжэхээр совет арадай үнэн зүрхэнэй мэдэрэлтэй ба шиидэнги байһые элирүүлэн мэдүүлхэдээ, «Үнэн зүб хэрэгэйнгээ түлөө тэмсэжэ байһан аха дүү вьетнам арадые али болохоор дэмжэхээр, тэрээндэ туһаламжа үзүүлхээр Советскэ Союз хүсэд шиидэнги байна. Американ империалистнуудай энэ бузгай муухай, гэмтэ ябуулгаяа болюултар, Вьетнамһаа тонилон гаража ошотор энэ туһаламжа үзүүлэгдэдэг байха» гээд Октябриин революциин 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан баярай заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Брежнев мэдүүлээ һэн гээд Фам Ван Донг үргэлжэлүүлэн хэлээ.

ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг нигэжэ мэдүүлээ: Шэнэ жэлээр дашарамдуулан, Советскэ Союзда—Октябриин революциин ба агуу ехэ Ленинэй эхэ орондо, Ленинэй революционно хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ баатарлиг совет арадта вьетнам арадай зүтһөө эгээл лэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хани халуун мэдэрэлтэйгээр хүргэнэб.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ, толотомо амжалтануудые туйлахыень, дэлхэйн арадуудай революционно хэрэгтэ угаа ехэ туһа нэмэри оруулхыень Советскэ Союзай арадта хүсэнэб.

Вьетнам-совет нягта ба бата бэхи хани барисаан үдэр ерэхэ тудам хүгжэжэ байг лэ.

С. АФОНИН.

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ХИЛЫН СААНАҺАА

А. Н. КОСЫГИНАЙ ХАРЮУНУУДЫЕ «МАЙНИТИ» ГАЗЕТЭ ТОЛИЛОО

ТОКИО. (ТАСС). Өөрынгөө табиһан асуудалнуудта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай үгэһэн харюунуудые Японой тон томо «Майнити» газетэ январиин 3-да толилоо. «Япон-совет ойртолсолго Азида эб найрамдал тогтоохо ашта туһада тааралдана» гэһэн гаршаг доро эдэ харюунуудые газетэ толилоо.

«Майнити» газетэдэ харюусахадаа, А. Н. Косыгин совет-япон харилсаанай зарим асуудалнуудта тогтоо. «Хани ёһоной, хүршэ һайн харилсаа хүгжөөлгэ соведшье, мүн японшье арадуудта ашатай туһатай» гэжэ онсолон тэмдэглэхэдээ, «Японтой харилсаагаа саашадань үргэдхэхын ба гүнзэгырүүлхын тулада оролдолго гаргахаар» Советскэ правительствын бэлэн байһые тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Шэнэ дайнай һүжэрхэ аюулые зайсуулха замууд тухай тогтоходоо, А. Н. Косыгин нигэжэ хэлээ: «Мүнөө үедэ шэнэ дайнай һүжэрхэ аюулые зайсуулха гээшэ ямар удхатайб гэхэдэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдалда түбэгтэй боложо байһан бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб районуудтахи эгээн лэ аюултай гуламтануудые түргэноор усадхаха, тэрэшэлэн уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха зорилготой хэдэ хэдэн хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Хамагай түрүүндэ, вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй дайн байлдаае болюулга, Дүтын Зүүн зүгтэ арап оронуудта эсэргүүгээр Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй ябуултын хойшолонгуудые усадхалга, харилсаа холбоо тогтоолго, Европодохи аюулгүй байдал хамтаараа сахиха эмхи байгуулга ба буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хурааха талаар саашанхи хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлтэ уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулгада туһалха байна.

Мүнөө ямар асуудал табигданаб гэхэдэ, сэрэгэй ябуулга болюулха, Вьетнамһаа американ сэрэгүүдые гаргуулха, хуби заяагаа өөрөө шиидхэхэ арга боломжо вьетнам арадта олгохо хэрэгтэй. Вьетнамай асуудал гуримшуулга уласхоорондын ориион байдал һайжаруулгада тон ехээр нүлөөлхэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдалда гохёолдожо байһан горитойхон аюулнуудай нэгые зайсуулха һэн.

...ждахи уулзалга

...К. (ТАСС). США-гай делегатойлогшын орлогшо Вэнстэй делегациие толгойлогшын Ха Ван Лау гэгшын уулзал январиин 2-то үдэшэ орой хойно дүүрэө.

...ам тушаа болохо зүблөөнэй ...иин гуримай асуудалнуудые ...үүтэй саг соо үргэлжэлһэн ...лгын үедэ Ха Ван Лау Вэнс ...шэн хэлсэһэн байна. Хоёр ...яад үгэеэ ойлголсожо ша-

...нал нэгэдэхые уряална

...К. (ТАСС). Грециидэ арестоваан Григорис Фаракистай. ...рада эсэргүү патриотическа ...бусад элитэ ажал ябуулаг- ...һаваа нэгэдэлгын кампаниие ...хыень уряалан, уласхооронд ...организацинуудта Гре- ...Коммунис партиин ЦК-гай Нэ- ...секретарь Костас Колияннис

...ните» газетэдэ январиин ...лолгдоһон тус уряа соо нигэ- ...глэнэ. Эдэнэрэй арестовалаг- ...һара үлүүтэй саг үнгэрөө, ...олон тоото буруушаалгануу- ...гдэдэг байбашье, тэдэниие ...анай шалтагаан тухай ...засагаархид мүнөө хүрэтэр ...мэдээсээгүй. Мүнөө үедэ тэ- ...ми наһанда бодото аюул то- ...д байна гээд хандалга соо ...нэ. Диктатурада эсэргүү пат- ...ска фронтын арестовалагда- ...ы эдэбхитэдэйнь нэрые мэ- ...е, тэдэнэй бэеын элүүр ту- ...гахые Грециин правительст- ...хыень уласхоорондын ор- ...нуудые Б. Колияннис ...на.

АЛДАРТА ДҮНГҮҮД

ГАВАНА. (ТАСС). «Эдэ үдэрнүүдтэ манай эхэ ороной амжалтануудай, һайн һайхан ерээдүйн харагдадаг боложо байхада, социалис лагериин талархал, илангаяа Советскэ Союзай дэмжэлгэ ямар ехэ удха шанартай байгааб гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй болоно. Тус туһаламжа эдэ бэрхэтэй хэсүү жэлнүүдтэ манай орондо шиидхэхы удха шанартай байгаа» гээд хэдэн зуу мянган кубынхидай нэрьемэ альта ташалгаар уттагдан, премьер-министр Фидель Кастро январиин 2-то мэдүүлээ. Кубын революциин 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг дээрэ тэрэ үгэ хэлэһэн байгаа.

Хүдэлмэришэд, таряашад, студентнүүд, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд митингдэ суглараа. Партиин хүтэлбэрилэгшэд, правительствын гэшүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, хариин айлшад трибуна дээрэ зогсожо байгаа. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. М. Виноградов, совет олониитын, совет профсоюзуудай делегацинууд айлшадай дунда байлсаа.

Эгээн лэ бэрхэтэй хэсүү түрүүшын 10 жэл дүүрэжэ, эгээн лэ үрэ ехэтэй байха жэлнүүд эхилжэ байна гээд Кастро тэмдэглээ. Революциин эхин һургуулиие бидэнэр дүүргэжэ гараад, тэрэнэй университетскэ курсые үшөө дүүргээгүй байнабди гэжэ хэлэхэдэ болоно. Бидэнэр зарим дүй дүршэлтэй болообди, эхин үедэ манайда үшөө үгы байһан ажалай дэбжэлтэ туйлагдаа.

Үнгэрһэн арбан жэлэй турша соо туйлагдаһан амжалтануудые Кастро тоолоһон байна. Гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, социальна хангалгын талаар амжалтануудай илангаяа ехэ гээд тэрэ хэлээ. Соёл сурталай хүдэлмэридэ, ушар ёһо мэдэлгые, журамые дээшэлүүлгэдэ, ажалшадые политическээр хүмүүжүүлгэдэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Эдэ бүтэдын талаар Куба урда тээнь Латиин Америкын бусад оронуудһаа холо гээгдэжэ ябадаг байһан юм.

Гэбэшье революци экономическа бата бэхи үндэһэ һуурида түшэглэхэ ёһотой, теэд энэ талаар манай арадай үмэнэ эгээн лэ ехэ бэрхэшээл тохёолдолог байгаа, тохёолдоһооршье гээд Кастро үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэри 1970 ондо революциин урда тээхи үеын хэмжээе хоёр дахин үлүүлхэ ёһотой гээд Кастро заагаа. Энэ амжалта арадай хүсэлэл оролдолгын, эмхидэл ба дүй дүршэл ехэтэй болоһоной ашаар туйлагдаха юм гэбэ.

Газар уһалалгын түхеэрэлгэнүүдые барилга, үтэгжүүлгэ хэрэглэлгэ, харгы барилга, ороной хүдөө ажахыда техникэ хэрэглэлгэ тухай мэдээнүүдые Кастро дурдаа. Хэрбээ сагай уларилай тааруугүй байха болоошье һаань, 1970 ондо 10 миллион тонно саахар абаха ябадал хангагдаха. Зүгөөр энээнэй тулада ехээр ажаллаха хэрэгтэй гээд тэрэ хэлээ.

Правительство экономикые, илангаяа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, үйлэдбэриин хүдэлмэри оньһожоруулха, шэнэ арга боломжонуудые бэдэрэн олохо, бэрхэшээлнүүдые дабаха гээд Кастро заагаа. Ажахыгаа ашаттайтаар эрхилхыень, юумэеэ алмахыень ба гамнахыень кубынхидые тэрэ уряалаа.

Вьетнамай асуудалда тогтоходоо, американ империализм Вьетнамда диилдээ, США хадаа энээниие эсэсэй эсэстэ ойлгожо, өөрынгөө сэрэгүүдые Вьетнамһаа гаргаха ёһотой гээд Кастро мэдүүлһэн байна. Вьетнам арадай баатаршалгые тэрэ үндэрөөр сэгнээ, вьетнам арадтай Кубын арад талархана гээд онсолон тэмдэглээ.

Кубада бусад социалис оронуудай үзүүлдэг туһаламжа тухай Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь удаан тогтожо хэлээ. Туйлагдаһан амжалтануудаараа, саашанхи хараа замуудаараа баясажа, ерээдүйдөө этигэжэ байһанаа манай орон мүнөөдэр элирхэйлэн мэдүүлжэ шадаха байна, зүгөөр бүхы гэбьянуудые өөһэдтөө хабаадуулха болоо һаа, таарахагүй гэбэ.

Манай үйлэдбэриин унажа байһан түрүүшын жэлнүүдтэ продуктнууд Кубада ондоо тээһээ эльгээгдэдэг байгаа гээд тэрэ хэлээ. Мүн аюулай тохёолдоод байһан үедэ манай орондо буу зэбсэг эльгээгдэдэг байгаа. Энэ нилээд үнэ ехэтэй буу зэбсэгые бидэнэр түлөөһэгүйгөөр абадаг байгаабди. Продуктнуудые асарһанайнгаа түлөө зарим ушарта бидэнэр хүсэдөөр түлэжэшье шададаггүй байгаа гээшэбди. Гэбэшье Кубада хэрэгтэй юумэн таһалгаряагүй үгтэжэл байгаа. Тобшоор хэлэхэдэ, бидэнэр энэ туһаламжа маанадта шиидхэхы удха шанартай байгаа гэжэ сэхэ руунь хэлэхэ ёһотойбди.

1969 онийе «шиидхэхы хүсэлэл оролдолго гаргаха жэл» гэжэ нэрлэхые Ф. Кастро үтынгөө түтэсхэлдэ дурадхаа.

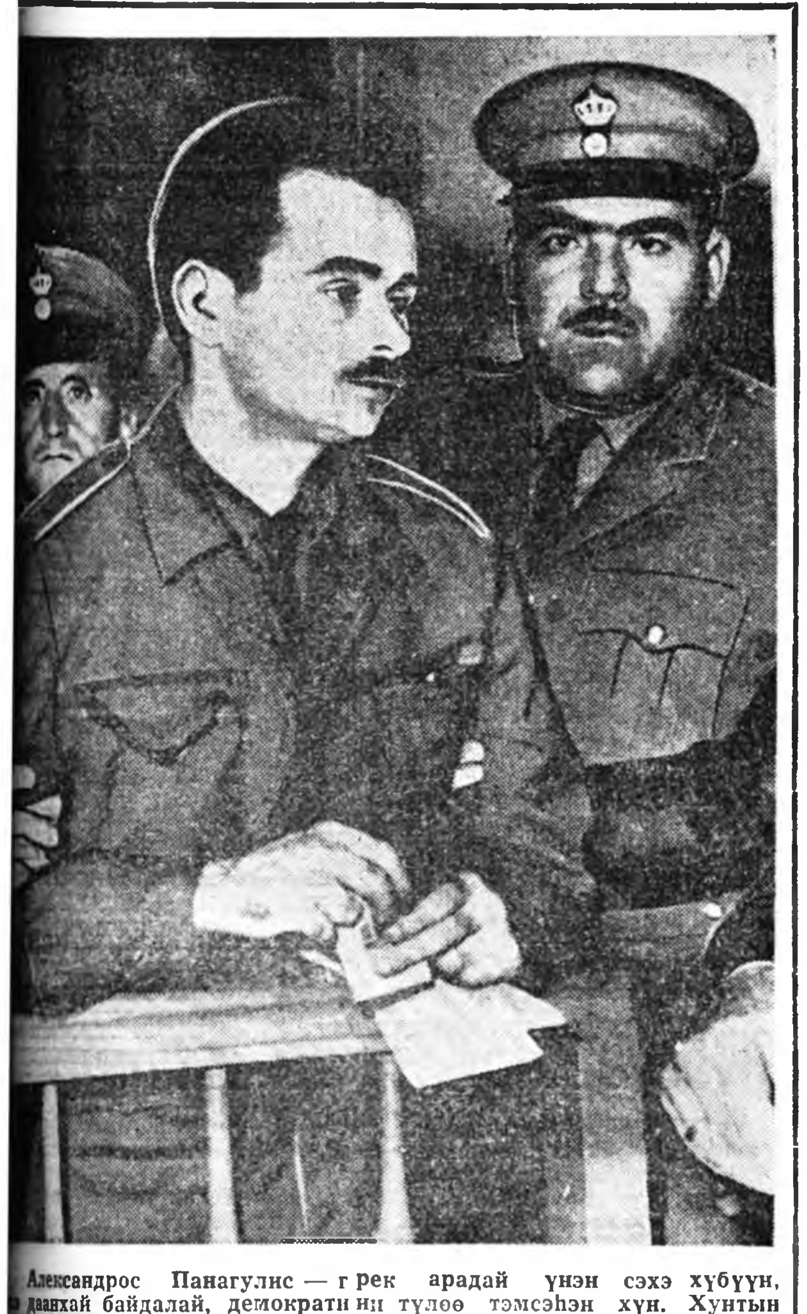

Александрос Панагулис — грек арадай үнэн сэхэ хүбүүн, ...даанхай байдалай, демократиин түлөө тэмсэһэн хүн. Хунтын ...полковнигууд тэрэниие түрмын оёорто хаяа. Мүнөө үедэ Панагулис Эгина гэжэ арал дээрэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Панагулис трибуналай урда тээ.

ТАСС-ай фото.

ЧССР-эй ПРАВИТЕЛЬСТВО ТАНГАРИГАА УГЭБЭ

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй шэнэ федеральна правительствын түрүүлэгшын ба министрнүүдэй тангаригые ЧССР-эй президент Л. Свобода январиин 2-то Пражска градта абаһан байна. Баярай ёһолол дээрэ КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Дубчек, Национальна фронтын ЦК-гай түрүүлэгшэ Э. Эрбан, Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Й. Смрковский байлсаа.

Экономическа, мүн политическэ талаар үни хада шухала болоһон асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэлгые хангаха хэрэгтэй болоод байһан үе сагта федеральна правительство, хоёр республикын правительстванууд ажал ябуулгаяа эхилбэ гээд ЧССР-эй президент онсолон тэмдэглээ. Энээнэй тулада бүхы правительство, тэрэнэй гэшүүн бүхэн тус тустаа политическэ талаар сэсэн мэргэн бодолтой байха, эршэтэй шангаар хүдэлхэ ёһотой. Тэрэшэлэн гүрэнэй аппарадай бүхы хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэл шадабари ехэтэйгээр ажаллаха зэргэтэй. Тэрэшэлэн энээнэй тулада гурбан правительство, правительствануудай бүхы гэшүүд эгээн лэ нягта харилсаа холбоотойгоор хүдэлхэ зэргэтэй гээд президент үргэлжэлүүлэн хэлээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай ноябриин пленумэй резолюцида, Национальна фронтын шиидхэбэридэ түшэглэн, эхилһэн замаараа саашадаа дабшахаар федеральна правительствын шиидэнги байһые правительствын түрүүлэгшэ О. Черник харюугай үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ. Манай орон социалис хани нэгэдэлдэ хамаадана, энэ баримтые анхаралдаа абан, бидэнэр гадаадынгаа политикые бэелүүлхэбди гээд тэрэ мэдүүлээ.

* * *

ПРАГА. (ТАСС). Ш. Садовский түрүүтэй Словакиин Социалис Республикын правительствын гэшүүд Словацка Национальна Соведэй Түрүүлэгшэ О. Клокочто январиин 2-то Братиславада тангаригаа үгөө. Мүн энэ үдэр Словацка правительствын гэшүүд Словакиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусакта ороо. Г. Гусак Словакиин коммунистнуудай зүгһөө Словакиин түрүүшын правительствада хүсэд этигэл найдабари үзүүлжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ, хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Ээрхэг түримхэйшүүл аашалалдаһаар

БЕЙРУТ. (ТАСС). Амрат Эль-Майсат ба Араб Эль-Луэйзи гэжэ һуурин газарнууд шадар байдаг Ливанай арминн сэрэгшэдые Израилиин артиллери январиин 2-ой үдэшэ буудаа гээд Ливанай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин коммюнике соо хэлэгдэнэ. Эбль Аль-Камех шадар байһан Израилиин артиллериие Ливанай артиллери харюу болгон буудаа. Буудалдаан 25 минутын турша соо үргэлжэлһэн байна.

РУМЫНИ. Саахар үйлэдбэрилэн гаргалга һүүлэй жэлнүүдтэ орон дотор үргэн дэлисэтэйгээр хүгжэнэ. Жэшээлхэдэ, Бузэу городто саахарай шэнэ завод баригдаад хүдэлжэ байнхай. Энэ завод сүүдхэдээ 3 мянган тонно свекло болбосоруулан гаргана.

ТАСС-ай фото.

350.000-дахи ТЕЛЕВИЗОР

Баня-Лука гэжэ городтохи «Руди Чаявец» гэжэ электроникын ба нарин механикын фабрикын конвейерһээ 350.000-дахи телевизионно приёмник гараба.

Энэ фабрикада телевизор бүтээлтэ эхилбэ гээд арбан жэлэй урда тээ «Борба» газетэ бэшэһэн байгаа. Предприятида мүнөө үе сагай телевизионно приёмнигууд бүтээн гаргагдана. Ерэхэ жэлдэ 90.000 иимэ приёмник бүтээн гаргагдаха юм.

Мухар һүзэг, мунхаг байдал

«ХИИ МОРИН» ХЭНДЭ ХЭРЭГТЭЙБ?

Буддын шажанай түлөөлэгшэд «зула хурал», «дүгжүүбэ» гэхэ мэтын элдэб мүргэл, уншалгануудые хэжэ байхын тула дасан, дугангуудые арад зоной зөөреэр барюулдаг һэн. Үбшэн зоболонгһоо «абархын» тулада элдэб уншалга хэдэг, гүрэмүүдые гаргадаг, обоо мунхан тахидаг, «хии мори» хиидхүүлжэ, хэшэг буян «тараадаг» байһан. Эдэнине үйлэдэхэдээ бурхан шажанда шүтэдэг мүргэлшэдһөө дасангайнгаа жасада гэжэ ехэхэн мүнгэ зөөри, адууһа мал, хубсаһа хунар суглуулдаг. Энэ сугларһан зөөриһөө дасангай ламанар хубаажа абадаг.

Мүнөөшье Хори, Яруна, Түнхэнһөө ерэһэн мүргэлшэд үмдэнгүй даража байһан хурьган дотортой, сэмбэ, торгоор хушаһан дэгэлнүүдээ баряад, Ивалгын дасан ошожо, амиды ябаһандаа буянгаа хэхэ гэжэ дала-ная хүрэһэн шабгансанар, үбгэд Улаан-Үдын үйлсөөр ябадаг бэшэ аал? Тэрэ сугларһан дэгэлнүүдыень «нүгэл» мэдэхэгүй хүнүүд худалдажа абаад, саашань наймаалдаг. Харин тэрэ мүргэлшэдэй зариманиинь өөһэдөө мургэхэһөө гадна, бишыхан аша, зээнэрээ дахуулаад ерэдэгынь гайхалтай агша...

Манай нютагта гэбшэ болотороо дасанда байгаад, хүдөөгэй айл болоһон Нурба гэжэ лама байһан юм. Тэрэнэй «эрдэмынь» айхабтар олон: шоо хаяха, литээр үзэл үзэхэ, элдэбын гүрэмүүдые уншажа гаргаха, үхибүүдтэ найжа болохо, тарилга хэхэ. Тэрэ саанаа архиншаа гээшэнь аргагүй, юрэдөө, элүүр ябахань харагдахагүй. Гүрэм уншахаяа айлда ерээд, юу-хээхэеэ түхеэртэрнь нэгэ бага тэлэрхэеэ унтаха. Уншалгаяа хэмсээрээ, архи уужа һогтоод, заахан үхибүүтэй байбалнь:

— Энээндээ намаар найжа хээгүй һаатнай, үбшэн һалахагүй. Үгышье һаа, торохогүй, үхэхэ,— гэжэ байжа харааха занаха. Тингэжэ хараалгаһан, зануулһан хүнүүд тэрэниие найжа барижа, мал адууһа, таряа талха үгэхэ, самса, дэгэл үмэдхүүлхэ.

Наһа бараһан хүниие хүдөө гаргалсахадаа, һайн хубсаһануудыень хүсэд табюулжа абаашаха. Шэрэжэ гараһан мориень баһа абадаг байһан юм.

Нурбатан баян шадалтай айл һэн. Гэрэйнь бүхы ажал: үбһэ сабшаха, түлеэ бэлдэхэ гэхэ мэтэнь хүнэй гараар бүтэдэг байгаа.

Бүхы наһан соогоо Нурбатанай барлаг ябаһан нэгэ үншэн басаган хамаг юумыень хуу хэдэг һэн. Ламын убсанса юумэ хэдэггүй аад, тэрэ барлаг басагаяа зэмэлжэ, хараажал байха. Ехэнхидээ гашуун аарса уулгаад, һууха байха забдыень олгонгүй зарадаг һэн.

Тэрэ Нурба ламаар үхибүүдтээ найжа хэһэн нэгэ айлай хоёр хүүгэд жэлтэйнүүд боложо ябатараа наһа бараһан байгаа. Гурбадахи багаяа түрэхэдөө, бөөгөөр найжа баряа, тэрэньшье туһа болоогүй.

Ядахадаа, тэрэ хүн һамгантаяа хамта городто байһан врачта ошоходонь, үри хүүгэдтэнь дамжуулагдадаг үбшэнтэй байһыень элирүүлжэ, эмшэлүүлхэ заабари үгөө бэлэй. Эмшэлүүлһэнэй һүүлээр хоёр басагатай, нэгэ хүбүүтэй боложо, тэрэ айл жаргаа бэлэй.

Лама бөө хоёр хүн зониие мэхэлжэ, хамаг һайн зөөричень алдуулжа баяжаад, барлагуудые заража, архи тамхи залгижа ябагшад һэн.

Мүнөө залуушуул һургуули һудартай боложо, эндэ тэндэ лама, бөө болообди гэжэ ябадаг мэхэшэдэй гарта орохоёо болёо юм аабза. Гэбэшье партийна, комсомольско организацинууд, багшанар залуушуулай, арад зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, шажан мүргэлэй харша уг удхые элирүүлэн, элдэб эсын лама, бөөнэртэй шанга тэмсэл ябуулха ёһотой. Юундэб гэхэдэ, мүнөөшье хүдөөгэй зарим буряад айл газаагуураа «хии мори» хиидхүүлжэ, ламые залажа байдаг агша. Шажан мүргэлэй ажал ябуулагшад «хии мори» хиидхүүлдэг зон олон болоһой гэжэ оролдоо юм аа даа. Тиихэдэнь коммунистнар, комсомолшууд тиимэшүүлэй үсөөрхын тула, хүн зоной ухаан бодолой хирэгүй, арюун гэрэлтэй байхын түлөө тэмсэхэ уялгатайбди. Мүнөө сагта коммунис болон буржуазна хоёр ондоо үзэлнүүдэй тэмсэлэй улам бүри хурсадажа байхадань, шажанай асуудалда бидэ һанаа амарханаар, хайша хэрэгээр хандаха ёһогүйбди.

Б. МУЖАНОВ,
пенсионер.

АМАРАЛТЫН ҮДЭРЭЙ ХУУДАҺАН

ЭНЭ ХУУДАҺАН-
ДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Мухар һүзэг тухай.
- Уран шүлэгэй долгин.
- **Элдэб һонин.**

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЛЕНИНГРАД МОРДОБО

Хандагайн дунда һургуулиин 9—10-дахи классуудай бүлэг һурагшад (хамта дээрээ 25 хүн) директор Владимир Дондокович Цырендоржиев, багша Цырен Тубчинович Жамсуев гэгшэдэй хүтэлбэри доро үбэлэйнгөө амаралтын үедэ Ленинград хото аяншалгада мордобо.

Аяншалгада ошогшодой дунда эрхим һайнаар һуралсадаг һургуулиин комсомолой организациин секретарь Надежда Кобелева, Сергей Белоусов, Таня Балаганская, Вера Галданова, Очир Дондоков, юһэдэхи классай Виктор Арефьев, Анатолий Глазунов болон бусад оролсоно.

Энэ һургуулиин һурагшад амаралта соогоо Ленинград ошохын түлөө эртээнһээ бэлэдхэл хэһэн юм. Дээдэ-Тайлсын совхоздо зелёнко хуряалсаһан, Хориин леспромхоздо модо тарилсаһан, түмэрэй хаядаһа суглуулһан гээшэ. Мүн баһа һургуулидаа амитадай булан бии болгоо. Энэ булангдань шандаган, хэрмэн, канарейкэ гэхэ мэтын амитад тэжээгдэнэ.

Нэгэдэхи четвертиин дүнгөөр Хандагайн дунда һургуули һуралсалайнгаа яһала һайн дүн туйлажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна. Һуралсалай түрүүшын хахад жэлэйшье дүнгүүд муу бэшэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

БАЯРТАЙ МЭДЭЭСЭЛ

Шэнэ жэлээ угтажа байһан Улаан-Үдын аэропортын коллективтэ баяртай мэдээсэл абтаа һэн.

СССР-эй граждан авиациин министр нүхэр Логинов Улаан-Үдын аэропортын «Ан-2» самолёдой командир Виктор Иванович Морозовые Аэрофлодой Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Нүхэр Морозовой хүтэлбэрилдэг самолёдой экипаж 1968 он дотор республикынгаа колхоз, совхозуудай 17600 гектар талмайтай таряалан дээрэ ядо-химикадуудые сасажа, элдэб хоротон хорхой, буртаг үбһэнһөө аршалха хүдэлмэриие эрхим һайн шанартайгаар хэһэн байна бшуу.

Улаан-Үдын аэропортын хүдэлмэрилэгшэд министрэй шагнал — Хүндэлэлэй грамотые бүхы коллективэймнай һайнаар ажаллаһанай гэршэлгэ, шэнэ жэлэй баярта бэлэг гэжэ тоолоно.

И. ХРАПУНОВ.

ЭРХИМ ПОЧТАЛЬОН

Вения Викторовна Халбаева табан жэл таһалгарлагүйгөөр Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хэлхеэ холбооной нэгэдэхи отделенидэ почтальоноор хүдэлнэ. Өөрынгөө уялгые үнэн сэхээр дүүргэжэ, тэрэ ажалшадай захиһан газетэ, журналнуудые, бэшэгүүдые саг болзортонь уншагшадтань хүргэжэ байдаг бэрхэ почтальон юм.

Эндэ 70 гаран айл һуудаг. 1969 ондо 999 түхэригтэ элдэб янзын хэблэл захигдаа. Энэ хэрэгтэ нүхэр Халбаева хубі ехээр оруулаа гээшэ.

Нютагайнь хүн зон Вения В торовнае хүндэлдэг, «манай тальон» гээд, ерэхыень хүл лөөжэ байдаг.

Энэ жэлдэ түбэй хэбл гадна, түрэл буряад хэлэн гарадаг «Буряад үнэн» г яһалаар захигдаа,— гэжэ Халбаева хөөрөө һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вения Ви ровна Халбаева.

К. ГАБАЕВАЙ фототе

УГТАЛГА

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

Галдан Батуев үглөөнэйнгөө сай барижа дүүргэһэнэй удаа, һанаа амарханаар диван дээрээ ошоод һууба. Саяана басаганиинь стол дээрэхиеэ угаажа, аяга табагуудаа хангируулна. Үглөөнэй наранай һулахан элшэдэ эреэн соохор гэдэһээ дулаасуулжа хэбтэһэн миисгэй үһэтэй зөөлэхэн урда һабараараа нюураа аршана. «Айлшан ерэхэеэ һанаа гээшэ гү?» — гэжэ һэжэглэн һуутарнь, хонхо наяршаба.

— Хашартай саашаа. Амаралтын үдэр хүндэ һайнаар амархашье заб үгэхэгүй хайшаа уладууд бии гээшэб,— гэһэн бодолдо эзэлэгдэһэн Галдан Галсанович ехэ томоотойгоор Саяана басагандаа хандажа, үүдэ нээгыш гэһэн тэмдэг үгэбэ.

Саяана хүнгэхэнөөр гүйжэ ошоод үүдэ нээбэ. Үбэлэй хүйтэн жабарта ягаа улаан болоһон хасартай залуухан басаган Саяанатай гүбэр шэбэр хөөрэлдөөд, хармаанһаа карандаш гаргажа, нэгэ дэбтэр дээрэ гарыень табюулба. Тэрэнэй удаа дулаахананаар миһэржэ доро дохёод гаража ошобо.

— Аба! Баярһаа телеграмма. Дуулана гүш? Баяр армиһаа бусажа ябана. Хажуудаа үшөө хоёр хүнтэй,— гэжэ байгаад хойно хойноһоонь түргэ түргэнөөр Саяана үгэ хэлэжэ, хүхэ үнгэтэй тэбхэгэр саарһа абадаа барюулба.

Галдан Галсанович нюдэнэйнгөө шэл хэжэ, баярта мэдээ асарһан тэбхэр саарһа гартаа абажа уншана.

«Декабриин 2-то гурбуулан гарабабди. Хүлеэгээд байгты. Танай Баяр!» — гэһэн үгэнүүд аржытар бэшээтэй байба. Яахадаа гурбан гээшэб? Баяртай суг ямар тиимэ дүтын хүн ушарба хаб? — гэһэн бодолдо эзэлэгдэн, толгойгоошье шаагаа һаа зүб харюу үгэхэгүй дээрэһээ, үнөөхи телеграммаяа «Изумруд» телевизор дээрээ дүмүүхэнээр табижа: — Даримын лэ ерэхэдэ хөөрэлдэхэбди...

Уданшьегүй магазинаар ябаһар Дарима сүүмхээр дүүрэн юумэ абанхай орожо ерэбэ. Саяана басаганиинь эхынгээ хүзүүндэ аһажа:

— Эжы, мэдэнэ гүш? Ямар һониин дуулгахамни гээшэб? Шии орой таахагүйш,— гэнэ.

— Зай хэлэ даа, басагамни,— гээд сүүмхэеэ задалан Дарима энеэбхилбэ.

— Баярһаа телеграмма абаабди. Мүнөө үдэшэндөө вокзалда бууханы. Хажуудань үшөө хоёр хүн бии ха,— гээд Саяана телевизор дээрэ хэбтэһэн тэбхэр саарһа эхэдээ асаржа барюулба.

— Басагамни! Саяанамни! Ягаа бэрхэ гээшэбши. Ямар ехэ һонинуудые дуулгабаш! Теэд яахадаа гурбан хүн байха юм,— гэһэн бодол Даримын сэдьхэл зүрхэ абаһаар лэ зобообо.

Магад... магад... Үгы даа, тингэхэ аргань үгы... Һамга абаһан аад лэ... Дуулгаагүй... Үгы, нигэхэдээ яажа зүнтэглэжэ байна гүб. Хүбүүн тухайдаа хайшан гэжэ тингэжэ харшаар бодоно гээшэбиб? Даримын гарнууд һалганаба. Хорёод жэл соо хамта һууһан Галдан нүхэрөө асуунгяар хараһан Дарима дуугай зогсобо.

Вокзал дээрэ хүн зон олон. Чемодан хотоомхо үргэлһэн хүнүүд иишэ тиишээ һүндэлнэ. Галдан Галсанович, Дарима Будаевна, Саяана гурбан ошоһон ерэпэн хүнүүдые адаглан хаража, үдэшын долоон час болохые хүлеэнэ.

— Бэримнай хэр зохидхон хаб? Үхибүүниинь нарай, бишыхан байгаа ёһотой. Харгыдаа зобоһон лэ байха,— гэжэ Дарима дуугарна.

Галдан Галсанович хүсэтэйгөөр нээрэн түерэн ошоһон составуудые адаглан хаража, холынь замда үдэшэн дуугай зогсоно.

Уданшьегүй Владивосток — Москва экспресс вокзалай перрондо дүтэлжэ, холын харгыда гүйжэ эсэһэн хүлэг мэтэ, хүндөөр уухилан зогсобо. Хэдэн олон вагон сооһоо хүнүүд бууна. Галдан Галсанович вагонһоо вагон тээшэ гүндэл дундаа ошожо, хүнүүдэй дунда өөрынгөө хүбүүе бэдэрнэ.

— Эсэгэ. Би эндэб! — гэжэ арадаа хүнэй дуугархада Галдан эрьебэ. Сэхэ урдань сэрэгэй хубсаһа үмдэһэн үндэр томо бэетэй Баяр үшөө хоёр сэрэгшэ хүбүүдтэй хамта зогсожо байба.

— Бидэнэрнай одоошье түрэл нютагаа, эхэ эсэгэнэрнай, тандаа бусажа ерэбэбди,— гэжэ эсэгэеэ шангаар тэбэрнэ. Баяр сэрэгэй һургуулида хамта ябаһан нүхэдөөрөө танилсуулба. Гүйжэ амидашаһан Дарима Саяана хоёр Баярай хүзүүндэ аһажа мэдэбэ. Хүдэр томо Баяр эхэеэ үргөөд эрьелдэнэ.

— Хүбүүмни, табииш. Толгоймни эрьешоо. Хаанаб нүхэршни, Үхибүүншни,— гэжэ Дарима арайшье дуугарба.

Иимэ асуудал огто хүлеэгээгүй байһан Баяр тон ехээр гайхажа, эсэгэ, эхэ, Саяаные нэгэ нэгээр хэрана: «Эхэ! Ямар үхибүүн тухай хэлэнэ гээшэбши. Хамта һураһан нүхэдтэйгөө ерээб. Эдэнэй гэр бүлынхид хүдөөдэ байдаг юм» — гэжэ дуугаран, дүтэхэнэ гүрбын зогсоһон сэрэгшэ нүхэд тээшээ зааба.

...Дарима Будаевна Галдан Галсанович хоёр юунэй боложо байһые одоол тухайлжа, бүтүү энеэлдэн, сэрэгшэ гурбан хүбүүдые дахуулан гэртээ ошоо бэлэй

К. ЖАМЬЯНОВ.

Ц-Д. ХАМАЕВ

ӨӨРЫН ЗАН, ҮНДЭР НАҺАН

* * *

Хатуу эрын зоригые
Халан абажа ябаһаар,
Хангил үндэрэй ташаланда
Халин алдаһан хүн һэм даа.

Эрхим эрын заабариие
Эдлэхэ гэжэ ябаһаар,
Эрьеын эреэн сэсэг соо
Эрьен алдаһан хүн һэм даа.

Тангил дүүхэйн һэшхэлы
Тахижа абажа ябаһаар,
Таамаг байдалай мананда
Төөрин алдаһан хүн һэм даа.

Бүгэдэ зоной заңгаар
Бүншэн, бүншэн ябаһаар,
Боорнин эрмэг ташаланда
Бүдэрэн алдаһан хүн һэм даа.
Өөрын үнэн зангые,
Өөрын хүсэл зоригые, —
Үзэхэдэжэ бэелүүлхэһээ
Үлүү юумэн үгы һэн даа.

* * *

Талада гаража, тамхяа татадаг үбгэм,
Тайгада гаража, ангаа агнадаг үбгэм,
Мининнгээ ерэхэдэ, манайдаа ородог үбгэм,
Мэдэһэн, үзэһэнөө хөөрэжэ үгэдэг үбгэм, —
Дуулан гэһээм мордошоһон байбал даа,
Дура сэдьхэлээ тарижа ошоһон байбал даа.

* * *

Ойн соорхойдо ори гансахан гэр бии.
Ойгуурнь — оодороо зээрэг горхон...
Бур бурхан утаан бууядаг үглөөгүүр.
Буурал толгойтой үбгэн тэндэ һуудаг.
Түрэһэн сагһаа ондоотойхон гэлсүүлдэг...
Түбһэн юумэндэ өөрын хараатай гэлсүүлдэг.
Барга сагта баригдаһанш юм гэлсүүлдэг.
Барһан мүнөө гансаарханаал тоёрдог.
Гансаархандань уйтайл байгаа ёһотой даа.
Гансаарханаа орожо ерээб — угтаа даа.
Үгэ хүүрынь үүр сайтар шагнааб.
Үндэр бодолтой гэгээн һыень баталааб.

* * *

Нэгэшье хүндэ хэлэдэггүйб бодолоо.
Нимгэн сэдьхэлэй дараанда мэдэрэл болоо.
Залаа малгай хиисхүүлһэн орондо түрөөд,
Замбиин зулай эзэлһэн үе сагы үзөөб.
Нааданайм нүхэд нажарай ногоондли һугараа.
Наранай элшые альган дээрээ суглуулаа.
Номнолой хуулинта шатые номхон шудалаа.
Нойр зүүдэнэй юумые бодогоор хараа.
Айдар зүрхэндэм гал носоодог байгаа...
Ай, мүнөө... юундэшьеб һэжэглэн айгааб...
Ухаанай уран шэдиие хинрэн далайгаад,
Ургалуулангүй татажирхюужан даа лайгаа?!

Нэгэш хүндэ хэлэдэггүй һэм бодолоо.
Нээхэ дурам аргагүй хүрэдэг болоо...

* * *

Һарабшалхадаад нуга руугаа шэртэнэш.
Һарьдагта абирһан үүлэн мэтэ һанаанш.
Зангиршаһан залуу наһаяа үгылнэш.
Залиршаһан хабаяа бэдэрээд, мэрүүлнэш...
Нугада тэндэ нугад гэхэгүй хүдэршүүл
Нугагар сомоогой нюруу татана эршэтэй.
Нютагтаа баһа нюруутажа үбгэрөөд.
Нугаяа һанахаяа мэдэнэ ха гү, хүдхэшүүл?..

* * *

Этигэжэ яданги, адаглангяар урдаһаам намайе бү ээтэ.
Энээхэн тэдыш даа гэмээр һүүдэр бэдэржэ бү зобо.
Харанхы мүрөө сагаалһан хүйхэрынь бэшэб, мэдэ.
Харюу тодожо үгэлдэг мэхэшэниинь бэшэб, мэдэ.
Түрэһэн энээхэн бэеэ тамалжал үндыһэн байхаб.
Түрэһэн ганса эхеэ хайрлажал һураһан байхаб.
Наһанайнгаа үргэнхэн зүргые үгсэжэл ошоһон байхаб.
Наһанайнгаа арюухан хэрэгые бүтээжэл ябаһан байхаб.
Халуухан нүхэсэлэй гарнуудаа хажуудам ерэжэ һарбай даа.
Хадагалһан шэбшэлээ үгэнүүдээ харюудангүйгөөр хэлэ даа.
Сэдьхэлээ нээһэн хүнүүдтэ — сэдьхэлээ нээдэг юмши гү,
Шиннингээ нюдэдые гэтэнэм — сэхээ намда хэлэхэ гү?..

БАРИЛГА, ТЕХНИКЫН ШЭНЭ ҺОНИН

Москвада, Ленинградска, Волоколамска шоссе харгынуудай бэлшэр дээрэ манай орон дотор эгээн үндэр — 60—65 дабхар байшан баригдажа байнхай. Тэрээн соо проектнэ эмхи зургаан оруулагдаха. Байшан каркаснопанельнэ конструкцитай, сайр түмэр, шэл байха юм. Энэ маантан гэрэй досоо тала 60—70 мянган квадратна метр талмай эзэлхэ юм. Үндэр байшантай зэргэлүүлэн харалгын комплекс баригдахаар хараалагдана. Энэ барилга гурбалжан хушуун түхэлтэйгөөр проектнэ эмхиин байшанда тулгагдан бодхогдохо байна. Тэрэнэй гурбалжан таһалга бүхэнэй зал соо конференцинүүд үнгэргэгдэхэ, концерт, кино, циркын наадан харуулагдаха. Мүн бусадшье горитойхон хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ үедэ тэдэ гурбан зал нэгэ болгогдошохо юм.

* * *

Ойрын жэлнүүдтэ ТУ-154 гэжэ шэнэ самолёт агаарай замда гараха байна. Энэ лайнер ерээдүйдэ ТУ-104, ИЛ-18 ба АН-10 самолёдуудые һэлгэн ниидэхэ болоно. Шэнэ машина гурбан хоёр контурно турбореактивна двигательтэй байха. Тэрэнь фюзеляжайнгаа һүүл багта табигдаха. Лайнер час соо 900 километр түргэнөөр ябаха юм. Салон соонь 160 аяншад багтаха. Машиные модифицированнэ янзаар хэрэглэхэдэ, 220 хүн һууха байна.

Гадна дундуур ашаа тээдэг «ЯК-40» гэжэ шэнэ самолёт бүтээгдэжэ байнхай. Энэ самолёт нютаг соогуурхи авиа-замаар ябадаг «ЛИ-2», «АН-2» самолёдуудай орондо ябадаг болохо юм. «ЯК-40» гэжэ реактивна машина ниидэхэдээ, оройдоо долоон метр утатай аэродром дээрэһээ агаарта дэгдэхэ байна. Энэ машина 24 хүниие 600 километр зайда буунгүйгөөр абаашажа шадаха болоно. Тэрэнэй гол зорилго юуб гэхэдэ, районой түб һууринуудые областной городуудтай холбохо юм. Машина час соо 550—600 километр түргэнөөр ябаха байна гэжэ ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй календарь соо бэшэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИ...
МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: ... бэшэг. Н. Бурмакинай «Эндэ ... род бодохо» гэһэн фоторепор... ТАСС-ай материалнууд. Хо... О. Сангалиевагай уряада ... нууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: В... ловой «Аха хүнэй уялгын ё...» гэһэн статья. Редакцида е... бэшэгүүд. М. Соломенный... респонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: ... наукын һонин. АНН-эй мате... нууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... саанаһаа мэдээсэл. Н. Рыб... рассказ. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА...

13 часһаа 18 час хү... Москваһаа дамжуулга. 13... 05 минутаһаа «Үбэлэй а...тын үедэ» гэһэн һураг... зорюулагдаһан дамжуулга... час 15 минутаһаа «Холо... рын һонин». 14 час 30 ми... һаа «Социализмын дэлхэй... һэн дамжуулга. 15 ч... «Музыкальный киоск» ... дамжуулга. 15 час 30 ми... һаа Майн Ридэй «Сагаан ... лэй» гэһэн телевизионно ... (хоёрдохи хубинь). 16 час... минутаһаа концерт. 18 ч... «Три поросёнка» гэһэн м... фильм. 18 час 20 мину... «Звездочка» гэһэн октяб... нуудта зорюулагдаһан те... зионно программа. 19 ч... «Расстрел», «Лейтен... Шмидт» гэһэн киноочерк... 19 час 40 минутаһаа «... наһан аян замда» гэһэн ... жуулга. 20 час 30 мину... «Горький Нижний Новгор...» гэһэн кинофильм. 20 час... минутаһаа «Закройщик ... Торжка» гэһэн уран һай... фильм. 22 часһаа концерт... час 30 минутаһаа 00 10... нута хүрэтэр Москваһаа ... жуулга. 22 час 30 мину... ЦСКА — «Форвертс» (... командануудай хоорондо ... кетболоор Европын кубок... хын түлөө эхилһэн мүр... харуулагдаха. 23 час 15 ... таһаа холо ойрын һони... час 30 минутаһаа концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

ҮБЭЛЭЙ ОЙ СОО

Саһан нэхы дахаяа
Сагдуулнууд хэдэрэнхэй,
Сагаан мүнгэн тооһоор
Сахаригтан толоронхой.
Үглөөнэй һаарал манан
Үргэн хүбшөөр хүльбэрнэ.
Шэрүүн хүйтэн жабар
Шэмхээд шэмхээд үзэнэ.
Хон-жэн. Шэмээгүй тойроод,
Хооһон гэжэ һанамаар.
Холо хаанашьеб гэнтэ
Хонгёо абяан дуулдаа.
Тон-тон тоншоно,
Тоншуулай «алха» сохино.
Һархагар нарһанһаа саһан
Һалд унаад орхино.
Бурзан сагаан шандаган
Бурд гээд саашална.
Сарья болоһон зүргэеэ
Зубшан зубшан харайна.
Шуран хөөрхэн хэрмэн
Шубуун шэнги дэлисэтэй.
Модонһоо модондо һүрэжэ.
Борбоосгой бэдэрнэ.
Ангуушанай нохойн хусаха
Аяар тэндэһээ дуулдаба.
Аалин байһан хүбшэ
Абяатай хүүеэтэй болобо.

Н. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

Манай адрес, телефонууд...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-5... приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-... отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-... 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-... культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, ... формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со... те Министров БурАССР.

Н-03307. Зак. № 32.